

Vlaams
Parlement

vergadering **C117**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 26 januari 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over tijdelijke andere opdrachten (TAO's) in het onderwijs – 797 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over aanstellingen van personeel uit werkingsbudget (PWB) – 798 (2016-2017)	8
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mismatch tussen werkzoekende leerkrachten en leerkrachtzoekende scholen – 822 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemende lerarentekort in Vlaanderen en Brussel – 827 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stand van zaken van het lerarenloopbaanpact – 832 (2016-2017)	15
Bijlage	20
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de anciënniteit die nodig is voor een aanstelling van doorlopende duur in het onderwijs – 835 (2016-2017)	33

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over tijdelijke andere opdrachten (TAO's) in het onderwijs – 797 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Minister, collega's, alvorens het woord te geven aan collega De Meyer, wil ik in het kader van Gedichtendag een gedicht voorlezen: 'Een streep' van Toon Tellegen.

Een streep

*Ik trok een streep;
tot hier,
nooit ga ik verder dan hier.*

*Toen ik verder ging
trok ik een nieuwe streep,
en nog een streep.*

*De zon scheen
en overal zag ik mensen,
haastig en ernstig,
en iedereen trok een streep
iedereen ging verder.*

De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): *In de wintermorgen
staat de mist als een muur
doorwandel de wolk.*

Minister, vastbenoemde personeelsleden in het onderwijs kunnen binnen of buiten de eigen school ook tijdelijk een andere opdracht uitvoeren via het systeem 'tijdelijke andere opdracht', meestal verkort tot TAO.

De decreten rechtspositie leggen strikte regels op om vastbenoemde personeelsleden zo met een andere opdracht te kunnen belasten. Hoewel TAO eigenlijk bedoeld is als uitzonderingsmaatregel, maken schoolbesturen massaal gebruik van het systeem. Uit het zeer interessante jaarverslag van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) over 2015 blijkt dat het aantal personeelsleden in TAO de laatste jaren opmerkelijk gestegen is. In 2014-2015 ging het om 18.360 personeelsleden, een stijging met 5 procent tegenover het schooljaar voordien. Volgens het AgODi-rapport blijkt uit het groeiende aantal personen in TAO dat het systeem een antwoord kan bieden op een vraag naar meer flexibiliteit in het onderwijs. AgODi vraagt zich af of het niet wenselijk is om bepaalde restricties in de personeelsreglementeringen te versoepelen.

Minister, kan men aangeven voor welke opdrachten gebruik wordt gemaakt van het systeem TAO? Welke tendensen kan men afleiden uit het jaar na jaar toenemende gebruik ervan? Een aanstelling in TAO kan enkel gebeuren in akkoord tussen schoolbestuur en personeelslid en is ook beperkt tot het vastbenoemde deel van de opdracht. De voorwaarde tot akkoord van beide partijen is onmisbaar om zekerheid te kunnen bieden aan het personeelslid, maar door de beperking tot de vastbenoemde uren worden de mogelijkheden tot TAO ingeperkt. Is het niet wenselijk om de restricties in verband met TAO te versoepelen, zoals het AgODi-jaarverslag aangeeft, om zo flexibeler te kunnen inspelen op reële noden in het onderwijsveld?

Overweegt u om, naar aanleiding van de aanbevelingen van AgODi, de reglementering effectief aan te passen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal beginnen met een gedicht van Herman De Coninck.

Winter

*winter. je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht:
er is niets nieuws
zonder de zon.*

*en toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
zo lang er sneeuw is, is er hoop.*

Collega De Meyer, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) heeft de personeelsgegevens bekeken voor het schooljaar 2015-2016. Dat schooljaar voorzag in 'tijdelijk andere opdrachten' voor 18.036 personeelsleden. Het AgODi-jaarverslag brengt jaarlijks de TAO in kaart. Op de AgODi-website vindt u een overzicht van alle publicaties.

Het systeem van TAO kan alleen genomen worden door vastbenoemde personeelsleden en wordt gebruikt voor alle mogelijke opdrachten waarmee een personeelslid tijdelijk wordt aangesteld in een opdracht waarvoor het niet vastbenoemd is. Wat zijn die mogelijke opdrachten? Ten eerste: een opdracht buiten de draagwijdte van de vaste benoeming, bijvoorbeeld een vastbenoemde onderwijzer die tijdelijk aangesteld wordt in het bevorderingsambt van directeur, of een leraar die op basis van een vereist bekwaamheidsbewijs benoemd is en belast wordt met een opdracht waarvoor hij slechts een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft. Ten tweede: een opdracht in een andere instelling dan die van affectatie. Een leraar Frans die vast benoemd is in school A, wordt bijvoorbeeld tijdelijk belast met diezelfde opdracht in school B. Ten derde: een opdracht in niet-vacante uren. Dat zijn uren waarbij het te vervangen personeelslid de titularis blijft. Een school vindt bijvoorbeeld geen vervanger voor een afwezige leraar en belast een vastbenoemde collega met de tijdelijke vervanging. Ten vierde: een opdracht in uren waar geen benoeming mogelijk is. Het gaat dan om uren met een specifieke oorsprong of met een specifieke doelgroep. Een vastbenoemd personeelslid wordt bijvoorbeeld aangesteld in overgedragen uren, in stimuluspunten scholengemeenschap, in uren ten laste van het werkingsbudget of in uren tijdelijk onderwijs aan huis.

Het verlot om tijdelijk een andere opdracht uit te oefenen, vormt zowel voor een schoolbestuur als voor het vastbenoemde personeelslid een zeer flexibel systeem. Uit de cijfers in het jaarverslag van AgODi blijkt dat dit voor veel personeelsleden en scholen toegepast wordt. Dat het stelsel zo intens kan worden toegepast, toont net aan dat ook voor vastbenoemde personeelsleden flexibiliteit mogelijk is en ook effectief wordt toegepast.

Wat AgODi vaststelt, is dat de restricties die de regelgeving in principe oplegt, en die erop neerkomen dat een schoolbestuur eerst alle andere mogelijkheden moet uitputten, in de praktijk niet echt een hinderpaal zijn. Het systeem is goed

gekend. Er zijn op het terrein weinig tot geen problemen. En dus zie ik niet onmiddellijk de noodzaak om grote wijzigingen aan het systeem door te voeren. Maar u mag mij uiteraard altijd suggesties doen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u hebt even verduidelijkt waarvoor TAO's kunnen worden gebruikt. Dat was me bekend, maar het is me nog altijd minder duidelijk welke tendensen hieruit zijn af te leiden met betrekking tot datgene waarvoor die mensen worden tewerkgesteld. Er is immers toch wel een merkwaardige toename de jongste jaren, als je bekijkt over hoeveel lestijden en personeelsleden het daadwerkelijk gaat. Dat verraste me toen ik het rapport las.

Anderzijds begrijp ik de suggestie als: restricties wegwerken en meer flexibel kunnen inspelen. Wat AgODi uitdrukkelijk zegt in het rapport – en ik heb het rapport hier bij mij – is toch een beetje anders dan het antwoord dat u geeft, namelijk dat het reeds uitermate flexibel is. Dan begrijp ik minder wat AgODi stelt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik heb een paar bedenkingen vanwege onze fractie. We grijpen eventjes terug naar de gedachtewisseling die we op 26 februari 2016 hebben gehad met de eerste auditeur-revisor van het Rekenhof, de heer Adri De Brabandere. Die kaartte toen het ongenoegen aan over de vlakke loopbaan. Dat ging niet zozeer over een gebrek aan hiërarchie, dat was niet de kern van de zaak, maar wel over een nood aan inhoudelijke jobdifferentiatie. Hij stelde ook dat het niet uitzonderlijk, maar wel veelvuldig gebruikmaken van de TAO-regeling, zoals dat nu gebeurt, duidelijk toonde dat er een wens tot flexibiliteit in de opdrachtbepaling is. Dat zei dus ook het Rekenhof. Voor onze fractie is die nood aan flexibiliteit een belangrijk punt. In die zin vinden we eigenlijk dat er wat minder restricties en personeelsreglementering mogen zijn, dat dit wat ruimer mag zijn, dat er een versoepeling zou moeten komen. Voor de vakorganisaties is het een pluspunt dat drie partijen akkoord moeten gaan om die vastbenoemde een andere opdracht te kunnen laten vervullen, maar wij vinden dat eigenlijk niet altijd een pluspunt. Als een van de drie weigert, dan is men gegijzeld. Ik kan u een aantal voorbeelden geven. Dat zal ik nu natuurlijk niet doen. Het is niet de bedoeling om hier individuele gevallen bij naam te noemen, maar ik ken een aantal mensen die zeggen: 'Ik zou graag een TAO willen hebben, maar mijn directeur wil dat niet, die vindt dat ik mijn werk moet doen en niet moet zeuren'. Ook al is er een probleem in de school, ook al is er een goede reden om eens een andere opdracht elders te gaan doen, die personen zitten vast en worden in die zin gegijzeld door hun statuut van hun vaste benoeming in die school. Dat lijkt me dus niet zo'n goede zaak. Als men zegt dat er geen problemen zijn en dat er mooi wordt gebruikgemaakt van dat statuut, dan denk ik dat we gewoon niet alle problemen kennen, en dat er misschien nog wel een grotere wens is om van het statuut gebruik te maken dan dat vandaag het geval is.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Bedankt voor de vragen en de uitleg. Ik meen echter dat men toch nog een belangrijk punt over het hoofd heeft gezien. Om te beginnen is er de planlast en de administratieve rompslomp die die TAO's met zich meebrengen voor de scholen. Die vergen immers heel wat administratief werk.

Wat je ook van heel veel scholen hoort, is dat de leerkrachten vandaag op het niveau van de scholen worden benoemd, en niet op het niveau van de scholengroepen. Wat gebeurt er? Ze zijn voor 12 uur benoemd in school A, ze worden voor 12 uur benoemd in school B, en dan moet je beginnen met je TAO's.

Daar hebben de directies gigantisch veel werk aan. Om al die TAO's te regelen, moet je immers handtekeningen hebben van de directie van de ene school, van de andere school, van het schoolbestuur. Dat is ook een item dat misschien eens moet worden bekeken. Ik laat in het midden of dat beter is of niet, maar met het benoemen op scholengroepniveau ga je al heel wat van die planlast en ook heel wat TAO's kunnen uitsluiten.

Ik ben soms ook een beetje bevreesd over het marchanderen dat ook soms gebeurt in de scholen. Je hebt soms leerkrachten die heel gemotiveerd een TAO aanvragen, bijvoorbeeld door het feit dat ze voor 12 uur in de ene school en voor 12 uur in de andere school benoemd zijn en dat pedagogisch project hen meer aanstaat, maar dan beginnen de directeurs soms ook te marchanderen met elkaar. Ze laten die leerkracht niet gaan, zodat die leerkracht daar op dat ogenblik het slachtoffer van is. Ik denk dus dat het debat daarover veel ingewikkelder is dan het debat dat wij hier vandaag voeren, en dat alle items eigenlijk eens moeten worden meegenomen. Uiteindelijk brengt dat systeem immers heel wat valkuilen met zich mee. Ik sluit wel niet uit dat het ondertekenen van een TAO ook voor heel veel voor positieve oplossingen zorgt. We mogen ook niet het kind met het badwater weggooien. Dat is ook waar. Er zijn echter toch heel wat zaken die toch een keer zouden moeten worden bekeken in het debat. Collega De Meyer, ik vind het heel goed dat die vraag wordt gesteld, maar ik denk dat we dat debat veel ruimer zullen moeten voeren om naar een beter systeem te kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, ik wil me heel graag aansluiten bij de vraag van collega De Meyer. Mijn betoog is voor een stuk gebaseerd op wat collega Brussel al heeft aangegeven. Ook al zou het in principe over een uitzondering gaan, 11 procent van de personeelsleden maakt nog gebruik van die TAO's. Dat blijft toch een zeer hoog cijfer. Het Rekenhof gaf bij de toelichting van het TAO-stelsel aan dat het soms om papieren constructies gaat, en in een aantal gevallen wordt er gebruik van gemaakt om dreigende boventalligheid te vermijden, als vluchtweg bij een conflict. Dat zijn dus een aantal redenen waarvoor het zeker niet bestemd is. In het verleden heb ik het ook al een aantal keren gehad over het onrechtmatig gebruik van uren voor bijzondere pedagogische taken (bpt-uren) en andere zaken die in het onderwijs gebeuren. We moeten er zeker op toezien dat de uren worden gebruikt en ingezet voor datgene waarvoor ze eigenlijk zijn ontstaan.

Minister, scholen zoeken naar manieren om aan duidelijke jobdifferentiatie te kunnen doen. Zijn er nu nog een aantal ideeën waaromtrent u werkt om die jobdifferentiatie te verwezenlijken? Zijn er misschien plannen om in de toekomst misschien toch anders om te gaan met TAO's en bpt-uren, om die uren efficiënter en correcter ingezet te krijgen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil zeker nog eens beklemtonen wat collega Celis zei. Er is de plicht om uren in te zetten waar dat nodig is. Ik heb enkele wat meer diepgravende opmerkingen. We hebben twee speciale categorieën in het TAO-systeem: de inspectie en de hogescholen. Begrijp me niet verkeerd als ik het woord 'opkuis' gebruik, maar ik wil vragen dat men minstens die apart zou zetten en ze niet zou onderbrengen bij de TAO's. In het hoger onderwijs is dat immers iets specifiek: daar kent men die administratieve toestand niet. Als het om inspectie gaat, dan is het duidelijk dat die mensen niet meer in die school zijn. Het lijkt me wijs om dat apart te nemen. Dan is duidelijk dat dat geen TAO's zijn. Begrijp me niet verkeerd, ik wil niet zeggen dat het niet meer mogelijk zou worden dat vastbenoemde personeelsleden als tijdelijke in een hogeschool zouden gaan werken. Dat is echter andersoortig werk dan dat van diegenen die ook in het TAO-systeem zitten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Als ik zo vrij mag zijn, ik hoor in de reacties wat spanning tussen de opmerkingen van mevrouw Brusseel, die, als ik het goed begrijp, zegt dat er veel meer flexibiliteit moet zijn, die zegt het belangrijk te vinden dat men dat zou versoepelen, en de opmerkingen van mevrouw Celis, die veeleer vindt dat het moet worden gebruikt waarvoor het dient.

Ik wil niet verglijden naar meer regeltjes opleggen. Ik heb de opdracht gekregen als minister om minder regeltjes te maken.

Als we het over flexibiliteit hebben, vind ik het toch indrukwekkend dat een op de vijf vastbenoemde personeelsleden een TAO gebruikt. Dat is wel veel. Ik vind dat een goede zaak. Ik vind dat niet slecht. Men heeft hier al vaak gezegd dat er jobdifferentiatie nodig is. Ik vind het au fond goed dat leerkrachten gedurende een bepaalde periode ook eens iets anders doen. Op zich zijn die cijfers dus positief voor mij.

Het betoog van de heer Vandenberghe, dat genuanceerd is, toont ook aan dat, als je iets wilt veranderen, je al snel dreigt te verglijden naar het meer regelen van dingen, en dat wil ik niet. Mijnheer Vandenberghe, wat uw opmerkingen betreft over het niveau waarop je wordt benoemd, daar ben ik zeer gevoelig voor. U weet dat we met onze conceptnota over bestuurlijke organisatie al proberen het probleem op te lossen van de administratieve nummers. Nu hebben scholen aparte nummers. We willen ervoor zorgen dat dat niet meer nodig is. Dan los je voor een stuk natuurlijk al het probleem op, als die benoeming niet meer op die aparte nummers komt. Ik wil dat dus wel opgelost krijgen. Dat zit daar dus al in. Dan zouden we de problematiek al deels kunnen verbeteren. Uw suggestie wat dat betreft, is dus zeker oké.

Mijnheer De Meyer, ik ben zeker bereid om de TAO's en hoe men die ervaart, eens op de agenda van het sociaal overleg te zetten. Het lijkt me niet slecht om dat ook eens te doen. Ik weet wat AgODi in het verslag heeft geschreven, maar het was mijn indruk dat men eigenlijk die regeling als vrij behoorlijk ervaart. Je kunt moeilijk zeggen dat er geen regels meer hoeven te zijn, dat men maar mag opdoen. We moeten ter zake een beetje de balans zoeken tussen flexibiliteit mogelijk houden en bekijken of het beter kan. Ik ben dus zeker bereid om dat eens te bekijken.

U zei die tendens merkwaardig te vinden. Ik vind die persoonlijk niet zo merkwaardig. Er komen immers natuurlijk alsmaar meer personeelsleden bij in totaal. Als je bekijkt hoeveel mensen er vijf jaar geleden in het onderwijs stonden, dan zie je dat dat cijfer nu is gestegen. Dan is het enigszins logisch dat ook die TAO's gaan stijgen. Dat toont misschien wel de nood aan flexibiliteit aan. Ik vind dat op zich een goede zaak.

Mevrouw Brusseel, ik vind het eigenlijk vrij logisch dat ze alle drie akkoord moeten gaan. U moet de volgende bedenking maken. Als een directeur niets moet weten van een expliciete vraag van zijn personeelslid om een TAO te doen, dan heb ik ook vragen bij de ingesteldheid van die directeur. De vraag is of je dan moet zeggen dat het genoeg is dat er twee akkoord gaan. Ofwel is het daadwerkelijk het personeelslid dat een school in grote moeilijkheden brengt, ofwel is het een directeur die het zijn personeelslid niet gunt, maar dat moet eigenlijk interpersoneel kunnen worden opgelost. We verschillen van mening op dat vlak. Ik ben er nogal voor gewonnen dat men met drie akkoord gaat en dat men, als dat niet zo is, dan onderzoekt hoe het toch kan worden opgelost. Als er echter sprake is van een manifest tegenwerken, wat ik toch enigszins meende te horen, dan – ik kijk naar mevrouw Celis – kan dat als pesterij worden beschouwd, en dan moet dat op een ander niveau worden aangepakt, vind ik persoonlijk. Dat

kan ik echter op dit ogenblik aan de hand van uw voorbeelden niet beoordelen. Het principe dat men het best met drie akkoord gaat, vind ik au fond echter een goede zaak. Gelet op het feit dat een op de vijf het doet, vind ik ook wel dat veel directeurs proberen om dat toch op een goede manier ingevuld te krijgen.

Mijnheer Daniëls, dan was er uw voorstel om die inspectie en die hogescholen eruit te halen. Ik heb er geen probleem mee om dat eens in kaart te brengen. Ik denk dat we dat ook vrij eenvoudig kunnen doen. Ik ga het niet in het masterplan scholenbouw stoppen. (*Gelach*)

We zullen bekijken of het mogelijk is om dat eruit te halen. Dat is inderdaad iets helemaal anders. Het heeft ook met enveloppenfinanciering te maken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De essentie van wat AgODi zegt over de TAO's, is enerzijds dat het eigenlijk is bedoeld als uitzonderingsmaatregel, en anderzijds vraagt men om bepaalde restricties in personeelsreglementeringen ter zake te versoepelen. Mij houdt natuurlijk heel sterk bezig waaraan AgODi zelf denkt. Maar goed, we hebben de tijd om dat verder te onderzoeken.

Mij lijkt het evident dat er voorafgaandelijk overleg is als men er gebruik van maakt, en het lijkt me ook logisch dat de betrokken personeelsleden daarmee instemmen. (*Opmerkingen van Ann Brussee*)

De voorzitter: We zullen daar waarschijnlijk nog wel op terugkomen in de loop van de volgende maanden.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over aanstellingen van personeel uit werkingsbudget (PWB) – 798 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, omdat u zo vriendelijk bent, het volgende kwatrijn.

*In de commissie Onderwijs
is de voorzitter wijs, maar niet grijs.
Soms is de kwestie bijzonder penibel,
maar dan toont ze zich superflexibel.*

Een doordenkertje.

Collega's, sinds 2012 kunnen in alle onderwijsniveaus en voor alle ambten personeelsleden worden aangesteld op basis van het werkingsbudget. In het onderwijs verkort men de omschrijving tot 'PWB'. Vroeger had men het over 'Tivoli-aanstellingen'. Vooral in het basisonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs wordt PWB gebruikt. Volgens het jaarrapport van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) werden in 2015 in totaal 3656 PWB-aanstellingen verrekend. Uit het vermelde rapport blijkt een zeer grote verscheidenheid naargelang het net en het onderwijsniveau.

Minister, vandaar mijn vragen aan u. Voor welk soort opdrachten worden personeelsleden via PWB ingezet? Heeft men het over specifieke vakken of veeleer

over niet-lesgebonden of niet-klasgebonden taken? Hoe evalueert u het systeem zoals het nu functioneert? Welke invloed heeft de niet-indexering van de werkingsmiddelen eventueel op de PWB-volumes? In het basisonderwijs van één bepaald net maken de opdrachten op basis van PWB niet minder dan 50 procent van het totale volume aan opdrachten uit. Dat is wel heel veel in vergelijking met de andere niveaus en netten. Welke verklaring hebt u daarvoor?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, ik heb een korte repliek op uw kwatrijn, maar die is iets minder persoonlijk, alhoewel.

Vogel wipt.

Tak kraakt.

Lucht betreft.

Bijna niets

om naar te kijken

en juist dat

bekijk ik.

Dat is van Roland Jooris.

Collega's, in het jaarrapport van AgODi over 2015 wordt inderdaad gerapporteerd over de PWB-aanstellingen, waarvan de loonkosten dan worden teruggevorderd. In 2015 ging het om 3656 aanstellingen en een teruggevorderd budget van 22,3 miljoen euro. In 2014 waren dat 3920 aanstellingen en een teruggevorderd budget van 19,1 miljoen euro. Scholen maken gebruik van de mogelijkheid om personeelsleden aan te stellen in nagenoeg alle ambten. Er is een duidelijk overwicht in de ambten van het onderwijzend personeel, daarna gevolgd door het administratief personeel.

Ik ga daar wat dieper op in. In het schooljaar waarover wordt gerapporteerd, werd bijna 70 procent van de PWB-personeelsleden aangesteld in een ambt van onderwijzend personeel. Ongeveer de helft daarvan stond in het basisonderwijs, in het ambt van onderwijzer. In het secundair onderwijs werden leerkrachten aangesteld in een heel brede waaier van uiteenlopende vakken. Ongeveer 17 procent van de personeelsleden was aangesteld in een ambt van administratief personeel, en alle overige personeelscategorieën komen in beperkte mate voor.

Dat PWB-systeem wordt eigenlijk wel positief geëvalueerd. Het biedt scholen de mogelijkheid om voor aanstellingen buiten hun omkadering ook een beroep te doen op de werkstations. De administratieve en geldelijke afhandeling van de dossiers van de betreffende personeelsleden gebeurt volledig door AgODi, waardoor scholen geen enkele extra administratieve last hebben.

Dan was er de niet-indexering van de werkingsmiddelen. Mijnheer De Meyer, ter zake zien we dat het teruggevorderde budget jaar na jaar toeneemt. In 2015 lag dat zelfs 17 procent hoger dan in 2014. Scholen blijven dus zeker inzetten op het gebruiken van een deel van hun werkingsmiddelen om personeelsleden aan te stellen. Een betaling via het derde-betalerssysteem door AgODi biedt ook wat de sociale lasten betreft financiële voordelen ten opzichte van een contractuele aanstelling via een sociaal secretariaat. Dat is waarschijnlijk ook een reden waarom ze het op die wijze doen.

Het percentage van 50 procent onder ambitie 10 in het jaarverslag is berekend op het totaal van de PWB-opdrachten en uiteraard niet op alle opdrachten. Concreet wordt dus bedoeld dat meer dan 50 procent van het volume aan PWB-opdrachten in het basisonderwijs zich situeert in het gesubsidieerd officieel onderwijs. Dat is de juiste interpretatie.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat voor mij het belangrijkste is, en het is tegelijkertijd geruststellend, is dat 70 procent van die opdrachten daadwerkelijk naar onderwijzend personeel gaan. Dat wijst er eigenlijk op dat die middelen zo goed mogelijk worden ingezet voor de leerlingen en de studenten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Collega De Meyer, ik dank u voor de vraag. Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb ook een gedicht mee, van Peter Verhelst, de winnaar van de Herman de Coninckprijs dit jaar. Het is een gedicht dat me altijd wel een beetje stil maakt.

*Er was eens het water
 Waar was het?
 Aan de rand van het water
 Waar het aan land komt
 Waar zeg je?
 Waar het water aan land komt
 Van wie?
 Waar ons water ons land wordt, bedoel je
 Waar ons water ons land is en ons zand ons zand is
 Daar was het
 Waar de wolken en de luchten van ons zijn, bedoel ik
 Daar was het
 Hoe het daar lag
 Hoe het voorover lag, zo, met de handen naast het hoofd
 Hoe we het wegnamen en het voorover bleef liggen
 Zelfs toen we het wegnamen, bleef het, terwijl we het wegnamen, voorover op
 het zand liggen
 Zelfs toen we niet meer keken
 Vooral waar we niet meer keken bleef het op het zand liggen, voorover
 Dat het op een dag wel uit zichzelf zou vertrekken, dachten we soms,
 Maar dat het van ons werd toen we het wegnamen
 Wisten we
 Er was eens, probeerden we nog te denken, maar
 Zo luid we konden, probeerden we er was eens, er was eens te blijven denken*

Hij schreef dat naar aanleiding – helaas – van de foto van Aylan. Dat is toch wel iets om over te blijven nadenken.

Minister, collega De Meyer peilde ook naar de impact van de niet-indexering van de werkingsmiddelen. Ik sluit me daar enigszins bij aan. U zegt dat er zelfs een toename is van het aantal aanvragen voor personeelsinzet, ook via dit krediet. Dat is uiteraard positief. Dat illustreert ook dat de scholen de mensen nodig hebben, maar dat heeft natuurlijk een dubbele impact op de werking van de scholen. Die indexsprong hebben we gehad. Die was eenmalig, hoop ik. Er komt nu een indexering van de lonen. Aan de leerkrachten die in dit statuut zitten, wordt natuurlijk ook een indexering toegekend, maar de werkingsmiddelen worden niet geïndexeerd, dus dat heeft wel een impact. Ik neem aan dat dat misschien ook wel kan worden meegenomen. Minister, misschien is de niet-indexering van de werkingsmiddelen te heroverwegen voor de personeelscomponent die hiertegenover staat. Ik denk dat dat de scholen echt wel wat extra ademruimte kan geven. In het jaarverslag van AgODi, dat een zeer lijvig en interessant verslag is, kunnen we immers lezen dat de besparingen in 2015 toch wel wegen.

In het basisonderwijs blijft dat rond de 1 procent, met de compensatie van de open end, maar in het secundair onderwijs zit dat toch ruim boven de 3 procent. Bij de CLB's, maar dat is wel een ander verhaal, is dat bijna 10 procent, en het dko krijgt toch ook een serieuze klap. Ik wil dus misschien een positieve oproep doen aan de regering om voor de looncomponent, die toch vervat zich in de werkingsmiddelen, alsnog de indexering door te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ook deze discussie bewijst de nood aan flexibiliteit. Dat zijn niet alleen mijn woorden. Dat was ook wat de auditeur van het Rekenhof ons vorig jaar is komen vertellen. Ook in deze kwestie is dat zo. Dat wijst erop dat scholen bepaalde noden kunnen hebben en op zoek gaan naar een regeling, en eigenlijk blijft die regeling dan niet meer uitzonderlijk. Dan wordt dat een handig te gebruiken regeling.

Het gaat telkens om weinig uren, wat er heel sterk op wijst dat je een beetje flexibiliteit nodig hebt om je school te kunnen organiseren. Het lijkt me heel belangrijk dat we goed gaan nadenken over wat nu precies de rol van werkingsmiddelen is. Er is de voorbije maanden weliswaar de discussie geweest over de indexering, maar er waren ook getuigenissen van leerkrachten die zeiden dat ze een aantal zaken zelf moeten bekostigen, terwijl er eigenlijk werkingsmiddelen zijn, bijvoorbeeld voor didactisch materiaal. Het lijkt me dus belangrijk om goed na te denken over de rol van het werkingsbudget. Minister, ik zal daar nu geen vragen over stellen, maar ik wou dat meegeven vanwege onze fractie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dat PWB-systeem is sinds 2012 ingevoerd. Ik stel vast dat daar op dit moment een bedrag van 22,43 miljoen euro tegenover staat. Dat lees ik toch in het verslag van AgODi. Dat houdt me wel wat bezig. Dat wil eigenlijk zeggen dat dat een bedrag van 22,43 miljoen euro is dat uit de werkingsmiddelen wordt gehaald om personeel aan te stellen. Dat is vrij veel geld. Collega De Meyer zei daarnet blij te zijn dat dat voor 70 procent naar onderwijzend personeel gaat. Ja, maar is er een zicht op de impact op de werkingsmiddelen? Is dat ergens berekend? Ik hoor van scholen immers ook dat ze te weinig werkingsmiddelen hebben. Het is dan wat raar dat dat wordt omgezet. Voor welke taken worden die mensen dan ingezet? Er is dus sprake van 70 procent in de categorie van het onderwijzend personeel en 30 procent voor anderen. Ik ben dan wel geïnteresseerd in die anderen. In welke mate blijven die personeelsleden dan aan de slag in de school zelf waar ze aan het werk zijn? Wat wil ik daarmee zeggen? Het kan zijn dat personeelsleden via werkingsmiddelen worden ingezet in andere organisaties.

Minister, collega's, waarom zijn die vragen relevant? We hebben net de interessante vraag over de TAO's gehad. Als de uren voor TAO's op zijn, wil dat zeggen dat men dan via die werkingsmiddelen nog een ontsnappingsroute heeft om toch nog iemand te kunnen aanstellen? Ik stel die vraag niet omdat ik zo geïnteresseerd ben in die gegevens, maar wel omdat er scholen en leerkrachten zijn die zeggen: 'Ja, er zouden hier zoveel werkingsmiddelen moeten zijn, die collega zal op basis daarvan werken, maar we weten niet echt wie dat is, of wat die doet, of waar die naartoe is.' Dat lijken me toch wel interessante kwesties om mee te nemen.

Voorzitter, vergeef me, maar ik dacht mijn betoog af te sluiten met een haiku van Joz. le Bruyn, die ik elk jaar volg en waarvoor ik wel sympathie heb.

*wie doet wat hij kan
met alles wat hij is of heeft,
hoeft nergens angst voor.*

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Ik wil me toch aansluiten bij wat collega Gennez ook heeft gezegd. De werkingsmiddelen en de autonomie voor de scholen zijn belangrijk. Ik vind dat ook. De scholen moeten die autonomie hebben, maar men moet er wel voor oppassen dat men het gebruik van die werkingsmiddelen niet gaat uithollen. Ik spits me dan toch opnieuw toe op de basisscholen. Er is daar al een gebrek aan een middenkader, een manifest gebrek aan administratieve ondersteuning, waardoor scholen soms verplicht zijn of worden om die werkingsmiddelen voor een stuk te gebruiken om extra personeel te gaan inzetten, om uren administratieve ondersteuning te gebruiken, om dat middenkader te gaan versterken. Dat is dan op het niveau van het onderwijzend personeel. Het is echter natuurlijk wel een gouden regel dat je elke euro die je aan die uren moet uitgeven, niet kunt uitgeven aan andere dingen qua werking, zoals investeren in didactisch materiaal, computers, noem maar op. We moeten dus opletten dat we daardoor de kwaliteit van het onderwijs voor de kinderen niet omlaag halen. Ik zeg wel dat het heel belangrijk is dat je voldoende personeel hebt.

Dan is er nog een element. De uren worden berekend in februari voor het jaar daarna. Er zijn veel scholen die worden geconfronteerd met heel grote klassen door de instroom van kleutertjes tijdens de instap of de verhuis van kinderen. Die scholen zijn dan verplicht om op 1 september een aantal uren voor de klassen erbij te kopen, omdat ze te weinig uren hebben. In september zijn er immers heel veel inschrijvingen. Ik ben dus een beetje bang dat we dat systeem uithollen. Men moet inderdaad eens goed omschrijven waarvoor werkingsmiddelen moeten worden gebruikt, en die werkingsmiddelen moeten vooral ook tot bij de kinderen in de klas komen. Dat is het punt dat ik wil maken.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik vind het wel belangrijk dat de scholen veel ruimte krijgen om op hun maat eigen keuzes te maken. We zien dat dat hier ook gebeurt, dus het is belangrijk dat we die ruimte blijven bieden om, indien dat wenselijk is, werkingsmiddelen te gebruiken om extra personeel in te zetten. Ik vind ook dat we ervan moeten uitgaan dat scholen daar zeer goed over nadenken, dat het bewuste keuzes zijn die ze maken en dat het budget het ook toelaat om die keuzes te maken. Ik denk dat we er echt van moeten uitgaan dat scholen die keuze zeer bewust maken, net om de kwaliteit van hun onderwijs te verhogen.

Collega Vandenberghe, u stelt dat er veel nood is aan ondersteuning voor schooldirecties, maar op basis van de cijfers stel ik vast dat toch maar 17 procent administratief extra wordt ingezet. Dat is voor mij toch wel een belangrijke vaststelling. Er wordt vaak gezegd dat de administratieve ondersteuning onvoldoende is, maar uit deze cijfers blijkt dat, als scholen extra middelen inzetten, het gaat over 70 procent extra voor onderwijzend personeel en slechts 17 procent voor het administratieve. Ik trek dus een andere conclusie uit de cijfers. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is moeilijk als je niets meer mag zeggen, niet, mijnheer Vandenberghe? Ik heb het daar soms ook erg moeilijk mee. *(Gelach)*

Geachte leden, ik verwijs eerst en vooral naar het regeerakkoord. Dat gaat uit van vertrouwen geven aan scholen. Ik pik enigszins in op wat de heer De Meyer ook zei: als ik zie dat 70 procent van hetgeen wordt gebruikt naar onderwijzend personeel gaat, dan vind ik wel dat dat aantoonde dat scholen op hun kerntaak focussen, dat ze proberen zo veel mogelijk extra op de klasvloer in te zetten. Ik vind dat op zich dus positief, en ik zou hun ook de vrijheid willen blijven geven om dat op de manier te doen die ze goed vinden.

Daarbij komt dat er in ons basisonderwijs per leerling ook wel werkingsmiddelen en uren komen. Mijnheer Vandenberghe, dan heb ik het niet over de ondersteuning van de directeurs. Dat systeem zit dus vrij goed in elkaar. We mogen dat ook niet vergeten. Per kindje dat erbij komt, komen er ook extra middelen bij. Omgekeerd zullen er, als er minder kinderen zijn, natuurlijk ook wel minder middelen zijn.

Wat dan die middelen betreft, ik denk dat het met het nieuwe omkaderingsdecreet zo is, dat de kindjes die in februari instappen, al worden meegerekend voor de werkingsmiddelen. Het is dus niet zo dat dat helemaal achterloopt. Dat is eigenlijk de enige uitzondering. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

Wel, die van februari worden net al meegerekend voor de volgende september. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

Het ene volgt altijd het andere. Dit kun je niet instant doen. Omgekeerd wordt dat, als er plots minder zijn, nog op basis van het jaar ervoor berekend. We proberen heel kort op de bal te spelen en net met die instappers rekening te houden.

Steve Vandenberghe (sp-a): Ik wou gewoon uitleggen waarvoor die scholen die PWB-uren ook gebruikten.

Minister Hilde Crevits: Dat kan zijn.

Mevrouw Gennez, dan was er uw vraag over die index. Ik dacht dat ik dat had uitgelegd bij de begrotingsbesprekingen. Uw vraag is terecht. We hadden een niet-indexering toegepast op het niet-loongedeelte van de werkingsmiddelen. Dit jaar hebben we eenmalig een niet-indexering van het loongedeelte. Waarom? Omdat de indexsprong van vorig jaar pas dit jaar wordt verwerkt. Dus, de indexsprong was er. Leerkrachten hebben toen ook geen opslag gekregen. Die werkingsmiddelen worden daarop berekend. Dat moest eenmalig zo worden doorgerekend omdat er geen indexering was geweest. Het jaar ervoor had men wel een indexering gekregen. Dat komt altijd met een jaar vertraging. Volgend jaar, als de lonen opnieuw worden geïndexeerd, moet je dat natuurlijk loslaten, moet je dat wel weer indexeren. Bij het loongedeelte volgen we dus eigenlijk gewoon de cadans die er is. Ik hoop dat u de context begrijpt.

Caroline Gennez (sp-a): Ik begrijp het. Voor de duidelijkheid, voor het secundair onderwijs is beslist om voor meerdere jaren niet te indexeren, voor het basisonderwijs voor één jaar.

Minister Hilde Crevits: We passen de niet-indexering alleen op het niet-loongedeelte toe. Alleen doen we dat nu ook eenmalig bij het loongedeelte omdat dat de indexsprong is.

Caroline Gennez (sp-a): Maar voor wat er al is beslist, bijvoorbeeld drie jaar voor het secundair onderwijs, gaat u dat herzien. Oké.

Minister Hilde Crevits: Ja, dat is enkel het niet-loongedeelte.

Caroline Gennez (sp-a): Anders zijn ze twee keer het slachtoffer.

Minister Hilde Crevits: Neen, dat is niet de bedoeling. Het is enkel het niet-loongedeelte dat we doortrekken. Het loongedeelte gaat mee met de index. Het is echter goed dat u het nog eens vraagt. Anders is het niet duidelijk.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, eerst en vooral wil ik toch nog eens heel duidelijk stellen dat het bij de invoering van de Tivoli-middelen uitdrukkelijk de

bedoeling was dat die ook zouden kunnen worden gebruikt om bijkomend personeel aan te stellen. Dat was de uitdrukkelijke wens. Ik vind dat ook goed en ik vind dat dat moet worden behouden.

Minister, ik kom terug op mijn vierde vraag. U hebt daarop geantwoord, maar dat was de vaststelling die ik ook reeds had gedaan. Van het totale volume in het basisonderwijs van personeelsleden die via het werkingsbudget worden aangesteld, gaat 50 procent naar één net, het officieel gesubsidieerd vrij onderwijs. Klopt dat? (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Naar het gesubsidieerd officieel onderwijs. Met andere woorden, niet naar het grootste net. Toch wordt 50 procent van het totale volume dat wordt gebruikt, door hen gebruikt. In welke mate kunnen ze dat ook niet omdat onrechtstreeks steden en gemeenten mede zorgen voor extra financiering van de werking van die scholen?

Dat is toch een pijnpunt waar we eventjes op moeten wijzen. Niet dat ik het hun niet gun, integendeel, maar de andere netten hebben hier duidelijk niet dezelfde kansen.

Tot slot mag het ook gezegd worden dat AgODi op dit vlak heel nuttige diensten bewijst aan scholen en schoolbesturen.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, u hebt een punt, maar ik wil ook meegeven dat alle steden en gemeenten in Vlaanderen zonder uitzondering middelen krijgen uit het Gemeentefonds of het Stedenfonds, in functie van het aantal leerlingen dat bij hen op het grondgebied school loopt. Die middelen worden niet gegeven om enkel het stedelijk onderwijs te versterken, maar zijn bedoeld om globaal te investeren in onderwijs. We wijzen daar te weinig op. Dat is toch niet onbelangrijk om te vermelden, dat gemeenten voor alle netten, en niet alleen voor het officiële net, taken te vervullen hebben op het vlak van flankerend beleid.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ben het volledig eens met de minister, maar ik wil ook zeggen dat heel wat steden en gemeenten extra middelen in het onderwijs injecteren. Stel je voor dat ze dat niet deden en dat heel het officiële onderwijs door Vlaanderen zou moeten worden gefinancierd. Dan zouden we in Vlaanderen met een budgettair probleem zitten. Er is inderdaad dat flankerende beleid, maar vrijheid van onderwijs behelst toch ook dat een initiatiefnemer van onderwijs ook middelen kan genereren.

Ik wil tot slot een gedicht voorlezen, collega's. Ik weet niet wie het geschreven heeft, maar ik vind het een mooi gedicht.

*Als een kind vandaag gelachen heeft
en het juichend over 't schoolplein zweeft,
als het thuiskomt
met de prachtigste verhalen
van de juffrouw, die verteld heeft
hoe je rijgt met kralen
of hoe je na een ruzie vrienden maakt
en hoe je bij de gym een doelpunt maakt
dan is het onderwijs vandaag
weer goed geweest,
want iedere dag is eigenlijk een feest
als je de wereld mag ontdekken
als je met kinderen op mag trekken
die jou een glimlach en een handje geven,
omdat ze met jou samen willen leven.*

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben het niet oneens met wat de minister en collega Van Dijck aanvullend gezegd hebben, maar het vergt nog een aantal nuances, die ik nu niet ga doen. Ik kan daarvoor later nog een vraag indienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mismatch tussen werkzoekende leerkrachten en leerkrachtzoekende scholen – 822 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemende lerarentekort in Vlaanderen en Brussel – 827 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stand van zaken van het lerarenloopbaanpact – 832 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik heb ook een gedicht bij, een luchtig gedichtje over de liefde. De auteur is onbekend.

*Dromen over liefde
dromen over vroeger
dromen over nu
dromen over later
dat doe je continu.*

*Maar dromen over dromen
en dromen over jou
dat is wat ik het liefste doe
omdat ik van je hou.*

Minister, in verschillende kranten las ik dat de Vlaamse scholen dringend op zoek zijn naar nieuwe leerkrachten. In een jaar tijd is het aantal vacatures verdubbeld, van 450 in oktober 2015 naar 1016 een jaar later. Vreemd genoeg zijn er ook ruim 4000 leerkrachten die op zoek zijn naar werk. Er lijkt dus een overschot te zijn van zo'n 3000 leerkrachten.

Leerkracht is het belangrijkste beroep ter wereld, maar in Vlaanderen dreigt de job daardoor steeds minder aantrekkelijk te worden. Volgens prognoses zullen er in 2024 liefst 10 procent meer nodig zijn dan in 2014, of gemiddeld 6000 leerkrachten per schooljaar. Als er niet wordt ingegrepen of bijgestuurd, is de kans reëel dat er tegen dan heel wat leerkrachten te kort zullen zijn om onze kinderen en kleinkinderen goed onderwijs te blijven garanderen.

Minister, hoe verklaart u de mismatch tussen de werkzoekende leerkrachten en de leerkrachtzoekende scholen? Eind vorig jaar ging u akkoord met mijn voorstel om te onderzoeken of alle vacatures konden worden geregistreerd op één centrale databank. Is dat mogelijk? Zijn daartoe al stappen ondernomen? Wanneer hoopt u

de onderhandelingen over de hervorming van de lerarenloopbaan te finaliseren? Het is uiteraard allemaal een beetje aan elkaar gekoppeld.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, ik zal eerst mijn gedicht voorlezen. Om mijn stem te sparen, zal collega Krekels daarna mijn vraag voorlezen. Het gedicht is geschreven door een schoolmeester, begin 20e eeuw, die les gaf in een kleine school in Haspengouw, en die het gedicht elke keer voorlas als het schooljaar begon.

*Volhouden, nooit de moed opgeven
Wil niet aanstonds moed verliezen, zo er iets mislukt
Staat niet dadelijk te kniezen, hoofd ter aard' gebukt*

*Kunt gij hoge bergen bestijgen, als gij in 't dal reeds klaagt
en reeds moedeloos staat te hijgen: het is te veel gevraagd?
Is op één dag een eikel tot een boom gegroeid?
Is met één slag een spijker in het hout geboord?*

*Moet gij lange lessen lezen, zeg niet: het is te zwaar
Maar herbegin zes, zeven keer. Het zal wel gaan, voorwaar.
Wil niet aanstonds moed verliezen, maar steeds herbegin
Staakt dat jammerende kniezen. Hij die aanhoudt, wint.*

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, tegen 2024 hebben we 6000 extra leerkrachten per schooljaar nodig, of 10 procent meer dan in 2014. Dat blijkt uit de meest recente prognoses, die zijn voorgesteld in de pers. Het voorspelde lerarentekort laat zich vandaag al sterk voelen. Het aantal vacatures is in het afgelopen jaar zelfs verdubbeld, van 450 in oktober 2015 tot 1016 in het najaar van 2016. Goed nieuws is dan weer dat het aantal werkzoekende leerkrachten gedaald is van 4672 naar 4097. We kennen allemaal de mismatch op de arbeidsmarkt voor leerkrachten. In sommige regio's schreeuwt men om nieuwe leerkrachten, in andere, vaak landelijke regio's, is er voor sommige vakgebieden zelfs een licht overschot.

De cijfers rond de stijgende vraag naar leerkrachten worden des te onrustwekkender als we er de cijfers van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) naast leggen die enkele maanden geleden werden gepubliceerd. Het aantal studenten aan de lerarenopleidingen van de Vlaamse hogescholen is in dit academiejaar gedaald met 5,42 procent in vergelijking met het vorige academiejaar, en zelfs met 15 procent in vergelijking met vijf jaar geleden.

De voorspelde problemen die we vandaag zien, zijn al enkele jaren geleden aangekondigd. Onder andere door het toenemende aantal leerlingen en de vergrijzing zijn er extra leerkrachten nodig. Volgens de katholieke onderwijskoepel speelt ook de hervorming van de verlofstelsels een rol in de stijgende vraag.

U hebt zowel voor de versterking in de lerarenopleiding als voor de opwaardering van het lerarenberoep verschillende maatregelen aangekondigd, waaronder de oprichting van werkgroepen, die beide vernieuwingsoperaties moeten voorbereiden. Recent kondigde u ook aan dat er 1,5 miljoen euro zal worden vrijgemaakt ter ondersteuning van de vernieuwingsoperatie in de lerarenopleiding.

In navolging van de nieuwe cijfers en de dringende nood aan maatregelen, wenst collega Celis u dan ook de volgende vragen te stellen. In uw beleidsbrief gaf u aan dat u tegen het einde van 2016 de eerste resultaten van de werkgroepen rond de lerarenopleiding verwachtte. Kunt u daaromtrent een stand van zaken

geven? Zijn er reeds concrete ideeën uitgewerkt die u zult meenemen in de vernieuwingsoperatie? Kunt u ook een stand van zaken geven over de voortgang van de werkgroepen rond het loopbaanpact? Liggen er ondertussen al maatregelen op tafel waarover de partners het eens zijn? Hoe ziet het tijdspad eruit binnen die gesprekken?

Zult u naast die hervormingsoperaties nog dringende maatregelen nemen naar aanleiding van de grote vraag naar extra werkkrachten in verschillende regio's in Vlaanderen en Brussel? In uw antwoorden op actuele vraag nummer 305 uit het zittingsjaar 2014-2015 en vraag om uitleg nummer 2347 uit zittingsjaar 2015-2016 gaf u aan dat u ook naar mogelijkheden zoekt om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt voor leerkrachten beter op elkaar af te stemmen. Kunt u ook op dat punt een stand van zaken leveren?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ook ik ga beginnen met een gedicht: 'Verzet' van Remco Campert.

*Verzet begint niet met grote woorden
maar met kleine daden
zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in zijn kop krijgt*

*zoals brede rivieren
met een kleine bron
verscholen in het woud*

*zoals een vuurzee
met dezelfde lucifer
die een sigaret aansteekt*

*zoals liefde met een blik
een aanraking iets dat je opvalt in een stem*

*jezelf een vraag stellen
daarmee begint verzet*

en dan die vraag aan een ander stellen

Minister, het aantal vacatures voor leerkrachten is op een jaar tijd verdubbeld van 450 in oktober 2015 naar 1016 in oktober 2016. Tegen 2024 zullen per jaar gemiddeld 6000 leerkrachten extra nodig zijn. Bovendien is er een mismatch tussen vraag en aanbod. 4097 leerkrachten zijn op zoek naar werk. Er is een overschot van bijvoorbeeld leerkrachten geschiedenis en lo, en tekorten voor Frans, wiskunde en technische vakken. U werkt aan een loopbaanpact met de onderwijskoepels en de vakbonden. Dat moet de job aantrekkelijker maken en meer studenten naar de lerarenopleiding lokken. De eerste visienota rond het lerarenloopbaanpact dateert ondertussen van 2015. Onderhandelingen hebben maandenlang stilgelegen door de federale pensioendiscussie.

Minister, wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de onderhandelingen? Welke maatregelen worden op korte termijn gepland om het huidige tekort op te vangen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, geïnspireerd door de twee vorige gedichten, ga ik door op het thema 'liefde'. Het is een heel ontroerend gedicht van Bart Moeyaert uit 2003.

Sterk

*Ik dacht dat het niet kon:
dat iets wat je niet ziet
je alle dagen draagt
en sterker maakt.
Alsof je spieren krijgt
van liefde.*

*En kijk, het klopt:
het hart van oma
slaat nog altijd over
als ze opa ziet.
Maar nu hij oud is en te bed,
misschien nog net de hemel haalt,
loopt oma sinds een poosje
krommer en vraagt ze vaker
om mijn arm.
Zonder hem krijgt
ze het huis niet warm
en zelfs de hond
zakt zuchtend naast de luie stoel.
Dus is het waar
dat liefde
spieren geeft
en op den duur
ook vuur.*

Collega's, de mismatch tussen de noden en de werkloosheid heeft een aantal oorzaken. Het eerste belangrijke element is dat er bijzonder grote regionale verschillen zijn inzake tekorten en overschotten. Zo is het in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant moeilijker om vacatures ingevuld te krijgen, terwijl er in de provincie Limburg relatief veel werkzoekende leerkrachten zijn in verhouding tot de openstaande vacatures. Sommige leraren zijn evenwel niet bereid om in een school te werken die zich te ver van hun woonplaats bevindt. Die beperkte mobiliteit verklaart deels waarom vacatures niet ingevuld raken, terwijl leerkrachten toch op zoek zijn naar een job.

Ten tweede is er ook een mismatch mogelijk inzake vakken. Voor vakken als Frans en wiskunde is het verre van evident om vacatures ingevuld te krijgen. Wiskundigen zijn bijvoorbeeld zeer gegeerd op de arbeidsmarkt en kunnen vaak een hoger salaris en andere voordelen in de privésector krijgen.

Ten derde kunnen ook het type betrekking, het uurrooster, het net en het pedagogische project een rol spelen, maar we zien dat scholen het vooral moeilijk hebben om vervangers voor een korte periode te vinden.

Ten vierde zijn er soms ook schommelingen in de loop van een schooljaar. Het aantal werkzoekende leerkrachten is traditioneel vrij hoog in de maand oktober, maar vooral in het basisonderwijs en in mindere mate in het secundair onderwijs, daalt hun aantal zeer sterk in de maanden maart, april en mei. Dat komt doordat er in die periode een hoger aantal vervangers nodig is. In die periode is de mismatch tussen werkzoekende leerkrachten en leerkrachtzoekende scholen veel kleiner.

Het is dus van belang om te benadrukken dat er sprake is van zowel overschotten als tekorten. Het is een bijzonder complexe problematiek. We kunnen dat niet reduceren tot een algemeen lerarentekort, omdat we zien dat er heel schommelingen zitten op een aantal punten.

Samen met VDAB worden heel wat inspanningen gedaan om vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. We willen de drempel om in het onderwijs te starten, zo klein mogelijk maken. Op de website onderwijs.vlaanderen en die van AgODi wordt alle relevante informatie over het salaris, de bekwaamheidsbewijzen en dergelijke gebundeld. Kandidaat-leerkrachten kunnen ook telefonisch met al hun vragen terecht bij AgODi.

Verder is er in samenwerking met VDAB ook een leerkrachtendatabank, waar kandidaten vacatures kunnen zoeken en scholen vacatures kunnen plaatsen. VDAB organiseert ook onderwijskwalificerende trajecten, de OKOT-opleidingen, met als doel gemotiveerde werklozen aan een duurzame job in onderwijs te helpen. Vanaf september 2017 zal VDAB ook de opleiding professionele bachelor secundair onderwijs voor werkzoekenden mogelijk maken voor de knelpuntvakken Nederlands, Frans, wiskunde en ICT. Men heeft gekeken waar de grootste mismatch zit en hoe die gevolgd kan worden.

Zoals eerder aangehaald, geloof ik ook sterk in lokale samenwerkingsverbanden. De stad Antwerpen is in 2011, in samenwerking met onderwijspartners, lerarenopleidingen, AgODi en VDAB, gestart met een sectoraal netwerk onderwijs, een platform om vraag en aanbod te monitoren en concrete acties op te zetten om eventuele tekorten aan te pakken. Het netwerk focust op de instroom in de lerarenopleiding, de uitstroom richting onderwijs in de stad en het aantrekken van werkzoekende leraren van elders. Een van de initiatieven was de oprichting van Onderwijstalent als job-, info- en opleidingspunt voor leerkrachten. Dat onderneemt een aantal acties om leraren aan te trekken. In Brussel doet de Vlaamse Gemeenschapscommissie heel wat inspanningen, zoals communicatiecampagnes en netwerkevents. Er beweegt dus heel wat.

Er bestaat vandaag al een centrale databank, namelijk die van VDAB, collega's. Ik wil er toch op wijzen dat in 2016 16.024 onderwijsvacatures zijn geregistreerd in die databank. Dat is een stijging die richting de 40 procent gaat. We zien dus echt dat er sprongen gemaakt worden en dat meer scholen zich naar die databank richten.

Tijdens de discussie op 30 juni 2016 heb ik al gezegd dat ik heel sterk in die lokale samenwerkingsverbanden en initiatieven op maat geloof, omdat het zo versnipperd is. Ik heb ook gezien dat directeuren anders te werk gaan naargelang de situatie waarin de leerkracht wordt gezocht. Voor een heel korte opdracht heeft het bijvoorbeeld weinig effect, maar als het over openstaande betrekkingen gaat, is het vrij logisch dat je dat op die databank doet. Ik heb toen ook gezegd dat ik daarover nog een schrijven zou richten aan de scholen, en we hebben dat ook gedaan. Het GO! laat sinds eind vorig jaar alle vacatures ook in partnerschap via VDAB open. Dat is een goede manier van werken. Ik juich dat zeker toe. Ik probeer daar de methode van de zware stimulans in toe te passen.

Dan kom ik tot de vragen over het loopbaandebat. Mevrouw Meuleman wees er al op dat we een tijdje stilgelegen hebben – hoewel het niet helemaal stillag – omtrent de discussie over de zware beroepen, die vandaag nog altijd loopt. Dat is totaal niet opgelost. We zitten daar met zware discussies. De Vlaamse Regering heeft zich gepositioneerd en heeft een nota ingediend bij het federale niveau over hoe wij die zaken zien in functie van de activiteit. De voorbije maanden heeft de heer Patrick Poelmans heel wat bilaterale gesprekken gehad met alle onderwijspartners, zowel de werkgevers als de werknemers. Maar dat was dus allemaal apart. Men heeft elkaar niet meer in grote groep gezien.

Na al die gesprekken hebben we beslist om een nieuw moment te zoeken om nog eens in een grote groep samen te zitten. Dat is dan eergisteren gebeurd. Ik heb geprobeerd om uit alle gesprekken een aantal elementen te distilleren die zouden

kunnen resulteren in een pakket dat we gezamenlijk gaan bekijken. Er ligt dus geen regeringsvoorstel op tafel, het is eigenlijk een set aan zaken die uit de gesprekken met de collega's gekomen zijn. Ik heb aan alle partners rond de tafel gevraagd of dat een kader is waarin ze kunnen werken en of ze daar even over willen nadenken. We zien elkaar opnieuw op 14 februari, en daarna wellicht nog een aantal keren, om te zien of we naar een pact kunnen gaan. De opdracht die ik van de regering gekregen heb, was om naar een cohesie tussen alle partijen te zoeken. Die zoektocht is nu bezig.

Wat ligt er nu allemaal ter bespreking voor? Eerst en vooral weten wij dat beginnende leraren vaak kampen met een hoge werklast, maar ook met een grote werkonzekerheid, waardoor ze ontmoedigd raken en het onderwijs verlaten. Ik vind het dus van belang om te kijken hoe we daar ondersteuning kunnen bieden: begeleiding, coaching en meer werkzekerheid.

Wij hebben de groep leerkrachten gevolgd die gestart zijn in het jaar 2013-2014, 2014-2015 en 2015-2016. We hebben gekeken hoe die groep evolueert. Je ziet dat de groep die maar een heel beperkte opdracht heeft in het eerste jaar, vrij groot is, maar dat daar een enorme uitval is in het tweede jaar. Daarover hebben we in de powerpointpresentatie met betrekking tot het loopbaandebat een zeer mooie slide, die we als [bijlage](#) aan het verslag zullen laten toevoegen. Daaruit hebben we afgeleid dat als we willen inzetten op jobzekerheid, we vooral moeten proberen om in het eerste jaar nadat ze van school komen en op de arbeidsmarkt terechtkomen, maximale werkzekerheid te garanderen. Dat zit nu in het voorstel, waarmee we proberen naar 'poolvorming' te kijken – al wil ik het woord 'pool' niet gebruiken, omdat dat zeer sterk lijkt op een maatregel uit het verleden. We zouden tot een systeem moeten kunnen komen waarbij we er door een financiële injectie toe komen dat de jongeren die van de school op de arbeidsmarkt terechtkomen, door samenwerkingsverbanden en door in middelen te voorzien, maximale jobzekerheid hebben gedurende dat eerste jaar, zodat ze de kans krijgen om die praktijk te leren kennen. Als men maar met 10 of 20 procent start in zijn eerste jaar, zie je dat daar de ontmoediging toeslaat.

Ten tweede verwijs ik naar de ziektecijfers. We zien dat zeker de oudere leraren nood hebben aan een aantal effectieve maatregelen die het werk haalbaar moeten houden.

De derde grote lijn die we wilden trekken, is: wat is de kerntaak van de leraar? Die vraag kwam vanuit de vakorganisaties en de sociale partners. Een leraar moet lesgeven. Dat betekent: zijn activiteiten ontplooiën op de klasvloer. Maar elke leraar vervult daarnaast nog een pak andere taken. Het zou goed zijn om dat eens te gaan benoemen en uit te drukken in een gemiddeld maximaal aantal uren. We zien immers dat er een heel versnipperd beeld is over Vlaanderen van wat scholen aan leerkrachten vragen om 'instellingsgebonden' te doen, dus andere zaken dan lesgeven. Ik heb nu een voorstel gedaan, om dat te proberen te definiëren naar maximaal vier uren, die dus naast het lesgeven erbij komen tijdens een week.

Het vierde element is: zouden we ook niet proberen om het aantal uren dat leerkrachten voor de klas staan – het aantal contacturen met de leerlingen – in het secundair onderwijs wat meer gelijk te trekken? Dat is de voorbije maanden al een paar keer in de media gekomen. Het grote verschil met wat nu voorgesteld is, is dat we echt gaan kijken of er nog redenen zijn om verschillen te zetten tussen het eerste en het zesde middelbaar inzake contacturen die verwacht worden met de leerlingen. U weet dat men nu in het eerste en tweede middelbaar 22 contacturen heeft en in het vijfde en zesde middelbaar 20 contacturen. Daartussen zit nog een groep die 21 contacturen heeft. Kunnen we dat niet gelijktrekken naar 22, maar tegelijk ook het aantal uren extra taken naast het lesgeven wat verminderen, en ook de middelen een stuk gaan heroriënteren?

Ik geef een paar voorbeelden. Het zou de bedoeling kunnen zijn dat scholen om werkbaar werk voor oudere leraren mogelijk te maken, extra uren krijgen; dat ze ook extra uren krijgen om aanvangsbegeleiding en coaching van jongeren mogelijk te maken; dat ze ook extra uren krijgen om werkzekerheid georganiseerd te krijgen; dat ze ook extra uren krijgen om taakbelasting van leraren te verminderen zoals het toezicht. Er zijn ook nog de praktijkvakken waar leerkrachten 29 contacturen hebben, die we zouden willen verminderen tot 27 contacturen omdat die spanning wel bijzonder groot is.

Het aantal contacturen voor leraren in het lager onderwijs ligt veel hoger dan in het secundair onderwijs en ook in het kleuteronderwijs liggen ze hoger, maar ze zouden blijven. Het zou de bedoeling zijn om, macro gezien, geen verlies aan tewerkstelling te hebben door een andere inkleuring te geven aan de uren die scholen kunnen inzetten. We moeten nog nagaan hoe we dat concreet vorm kunnen geven.

Er zijn in de toekomst zeer veel nieuwe leraren nodig, gemiddeld 6000 per jaar voor basis- en secundair onderwijs. We moeten hier rekening mee houden. We moeten dit opvangen en zorgen dat er voor de contacturen in de klas voldoende leerkrachten zijn.

Op dit ogenblik zijn er geen extra middelen. Ik ben daar altijd duidelijk over geweest. Als we de OESO-cijfers nemen, blijkt dat het secundair onderwijs in Vlaanderen goed gefinancierd is. We moeten de oefening eens maken om na te gaan of er door een heroriëntering van de middelen op een andere manier ondersteuning kan worden aangeboden, onder andere aan de startende leerkrachten.

Ik geef nu een beetje meer uitleg over wat we met de sociale partners hebben besproken. Het was eigenlijk de bedoeling dat zij feedback zouden geven over twee weken. Nadien moeten we in de regering uitmaken hoe we er verder mee omgaan. Ik heb intussen wel geleerd dat, als je een gesprek op gang trekt, iedereen de behoefte heeft om dat naar buiten te brengen. Het is de kip en het ei: je moet op een bepaald moment in de grote groep wel weer aan de slag gaan met besprekingen. Dat zijn we nu ook aan het doen.

We hebben inderdaad een conceptnota 'lerarenopleiding versterken'. Er zijn zeven werkgroepen aan de slag, die hun werkzaamheden aan het afronden zijn. De resultaten van zes werkgroepen zullen komen. De werkgroep die zal onderzoeken of er een profiel in onderwijs op niveau 5 wenselijk is, zal pas in april de resultaten opleveren. Uit de resultaten kunnen we dan inhoudelijke conclusies trekken.

De voorzitter: De heer Vandenberghhe heeft het woord.

Steve Vandenberghhe (sp-a): Er is heel veel gezegd en er zijn veel thema's bij betrokken, wat het heel interessant maakt. Ik wil er twee zaken uit lichten om niet in herhaling te vallen.

Ik heb heel veel gesprekken met leerkrachten. Het gaat er niet over dat ze de afstanden niet willen afleggen, maar soms is het gewoon praktisch niet haalbaar om van school naar school te rijden. Er zijn ook nog de andere taken. Vandaar dat wij allang pleiten om de omkadering te herzien en om de job aantrekkelijker te maken zodat de leerkrachten gemotiveerd blijven. Bij de rondetafelgesprekken waren er leerkrachten van 30, 40, 50 jaar die nog op de sukkel zijn en tijdelijk in twee of vier scholen lesgeven en steeds opnieuw moeten beginnen.

Over de centrale databank: het is absoluut niet de bedoeling dat er aan de autonomie van de directies wordt getornd. De directies moeten zelf een personeelsbeleid kunnen voeren. In de commissievergadering van 10 november 2016

hebben we gedebatteerd over transparantie van de centrale databank, namelijk dat alle vacatures heel transparant moeten worden verspreid. Dat is ook in het voordeel van directies. Er is vooruitgang, wat heel positief is, maar hoe komt het dat die vooruitgang wordt geboekt? Het is immers nog niet geïntegreerd bij de directies. Ze zoeken eerst in hun eigen pot. Als ze geen leerkrachten meer vinden, doen ze een beroep op VDAB. Die transparantie is dus niet alleen in het voordeel van de directies want ze kunnen nog altijd zelf kiezen, maar ook in het voordeel van de leerkrachten die werk zoeken. Dit moet zeker nog worden verbeterd en verfijnd om frustraties uit de weg te werken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor het zeer uitvoerig antwoord. U hebt echt wel geantwoord vanuit de verschillende pistes waarop u werkt. Ik begrijp zeer goed dat de vraag niet in een-twee-drie is op te lossen. Echt niet.

De katholieke onderwijskoepel geeft aan dat de hervorming van de verlofstelsels een rol zou spelen in het lerarentekort. Ik heb daar in uw antwoord niets over gehoord, maar waarschijnlijk kent u dat verhaal ook wel. Blijkt dat uit gegevens? Ik vond het een beetje een vreemde redenering. Waarop kan dat gebaseerd zijn?

Mijn collega had het ook nog even over de aantrekkelijkheid van het beroep. De niet-bindende oriëntatieproef blijkt toch eerste voorzichtige resultaten af te werpen. Ik weet natuurlijk dat het maar één element is om de instroom te versterken, maar zeker ook de zijinstroom van mensen met het juiste profiel is belangrijk. Zijn dat dingen die bijvoorbeeld in de verslagen van de werkgroepen, waar ik enorm naar uitkijk, zijn opgenomen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik vind het eigenaardig dat de beslissing om het aantal contacturen op te trekken naar 22 uur, is genomen en wordt gecommuniceerd. Dat is toch in de pers geweest. Blijkbaar wordt het losgekoppeld van het lerarenloopbaanpact. Ik vind dat een eigenaardige manier van werken. Ik vind het een omgekeerde logica.

De maatregel zou 150 miljoen euro opleveren, en met dat geld zouden maatregelen worden genomen om het lerarenloopbaanpact te versterken. Als men die beslissing zou nemen en als dat een voorafname zou zijn op de rest van het lerarenloopbaanpact, dan zegt men aan leerkrachten om eerst maar 22 uur te werken, en daarna zullen we zien hoe hun loopbaan zal worden versterkt en hoe hun begeleiding zal worden versterkt. De vakbonden hebben al gereageerd. Er komt opnieuw een soort boosheid naar boven. Er zijn al zoveel besparingen geweest: de lonen werden niet geïndexeerd; er is geraakt aan de mentorenuren; er is bespaard op de nascholingsmiddelen; en nu moeten we 22 uur werken. Zo komt het over. De reactie van de vakbond is of het op die manier moet en of men zijn eigen maatregelen opnieuw moet betalen.

Ik vind het een eigenaardige manier van werken. Ik denk dat eerst moet worden onderzocht of dit de beste manier is, of 22 uur werken voor iedereen wel de beste manier is. Het kan misschien evengoed 21 uur zijn voor iedereen, of misschien moet men differentiëren. Ik zou toch willen dat die beslissing niet wordt losgekoppeld van de rest van het lerarenloopbaanpact. Het lijkt me geen goede start. De onderhandelingen met de vakbonden zijn al moeilijk, zeker met de federale pensioen-discussie. Ik denk dat voorzichtigheid geboden is. Men moet er toch van uitgaan dat er een akkoord komt en dat niet de regering de beslissing moet nemen. We gaan dit toch niet op het spel zetten en de onderhandelingen een eerlijke kans geven? Dan is het niet opportuun dat zulke voorstellen naar buiten komen en naar voren worden geschoven als zijnde al beslist en de rest zien we later wel.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik heb het misschien anders begrepen, maar ik had begrepen dat er een gedachtewisseling was met de vakbonden en dat de 22 uurnoemer een van de mogelijke voorstellen was waar ze blijkbaar niet blij mee zijn. Dat is wel duidelijk gebleken in de media. Ik denk dat het ook een van de moeilijkste dobbers is die deze legislatuur op uw tafel ligt, samen met de hervorming van het secundair onderwijs. Die evaluatie hebben we vorige week gedaan. Wat ons betreft, was die niet zo positief. We gaan ze hier uiteraard niet overdoen.

Wat op tafel ligt inzake lerarenloopbaanpact, komt met mondjesmaat naar buiten. U geeft zelf wel wat toelichting. Ik zou graag een aantal punctuele vragen willen stellen om wat meer inzicht te krijgen.

Het meest in het oog springend, is de 22 uur. Daarnaast wilt u er ook garant voor staan dat de werklast niet verzwart. De vraag is natuurlijk hoe u die twee aan elkaar kunt linken. Als u aan mensen die vandaag 20 contacturen hebben, vraagt om er morgen 22 te doen, hoe kunt u dan zeggen dat hun job niet zwaarder wordt? U zegt dat er een aantal instellingsgebonden taken zijn die u wilt limiteren tot 4 uur. Hebt u dan een meting gedaan van hoeveel uur dat vandaag wekelijks bedraagt? U wilt er een limiet op zetten, wat eventueel zinvol kan zijn, maar misschien is de limiet of het gemiddelde vandaag lager. Is er een objectieve meting en is die ook geobjectiveerd over de verschillende onderwijsvormen en onderwijsniveaus?

De 22 uur is natuurlijk een domper op de feestvreugde voor heel wat jonge leerkrachten die graag instromen. We zijn het er allemaal over eens dat er een lerarentekort dreigt. Als je aan de leerkrachten die vandaag al in functie zijn, vraagt om meer contacturen te presteren, dan gaat dat natuurlijk ten koste van mogelijkheden en van jobzekerheid voor de nieuwe instroom van hen die vandaag afstuderen. Dat is een argument dat de bonden hanteren om de kritiek op de 22 uur te staven.

U zegt ook dat er een gegarandeerde compensatie komt voor wie meer moet lesgeven in de toekomst. Dat zou eventueel kunnen via de vrijstelling van een aantal uren, bijvoorbeeld voor jongere leerkrachten of voor oudere leerkrachten. Dat zou ook kunnen via het moduleren van de instellingsgebonden opdrachten of via een combinatie van beide. Ook hier de vraag: hoe gaat dat dan? U vraagt om meer uren te presteren en u zegt meteen dat u ze wilt compenseren voor wie meer moet lesgeven. Ik zie het niet meteen. Moeten die mensen dan toch maar 20 uur lesgeven, maar meer uren instellingsgebonden taken doen dan die u net wilt plafonneren tot 4 uur? De match van die twee is mij duister. Misschien kunt u wat helderheid brengen?

Ik heb een vraagje over wat we niet langer de pool zullen noemen, maar over een model van jonge leerkrachten die instromen en die op zoek zijn naar jobzekerheid en die ook relatief flexibel kunnen worden ingezet waar nodig. In onze overtuiging is dat het meest effectief als men dit regionaal organiseert. Het hoeft niet Vlaanderenbreed. We zijn ook een sterke pleitbezorger om dit netoverschrijdend te organiseren. Ik weet dat er vaak vragen uit het veld te komen om het te binden aan een scholengroep of een scholengemeenschap, maar ik denk dat we met de curriculumdossiers, die in voorbereiding zijn, misschien kunnen aanbevelen dat ook de leerplannen netoverschrijdend worden. Dan zou het ook geen kwaad kunnen dat die pool netoverschrijdend werkt. Ik denk dat we daarmee de planlast voor veel startende leerkrachten effectief kunnen terugdringen en meer ruimte kunnen laten voor creativiteit op de klasvloer zelf.

Minister, ik hoop dat uw antwoorden ons een beter inzicht kunnen geven, maar ik vrees dat een loopbaanpact afsluiten zonder geld, allesbehalve evident is. Men probeert feitelijk een bepaald deel van de leerkrachten de attractiviteit van de job

van de anderen te laten betalen. Ik denk dat dat niet zorgt voor een goede sfeer in het onderwijs. We hebben er geen belang bij om leerkrachten tegen elkaar op te zetten, om niveaus tegen elkaar uit te spelen. Ik ben er, samen met u, van overtuigd dat een duurzame en een fundamentele hervorming van het secundair onderwijs effectief financiële ruimte op langere termijn zou kunnen scheppen om ook de attractiviteit van het beroep van leerkracht te versterken, maar die kans heeft men gemist. Men moet nu binnen de bestaande enveloppe op zoek naar een verschuiving van middelen. Het wordt natuurlijk zeer moeilijk om iedereen – de directies, de leerkrachten – mee te krijgen.

Wij steunen u. Wij denken dat het belangrijk is dat er een aantrekkelijk loopbaanpact komt omdat het beroep van leraar toch het belangrijkste van de wereld is. We hopen dat u alsnog bijkomende middelen vindt. Wij zullen u steunen in de zoektocht, ook naar uw collega's in de regering.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik heb nog een aantal bemerkingen over het loopbaanpact waarover we in het verleden ook al hebben gesproken.

Minister, ik heb begrepen dat wat nu voorligt, voorstellen zijn en dat ze allemaal bespreekbaar zijn en dat er niets te nemen of te laten is. Meer inzetten op startende leerkrachten, zowel inzake begeleiding als inzake werkzekerheid, is één van de elementen. Een ander element is de eindeloopbaanproblematiek waarvoor u een aantal suggesties doet. Ik heb uit de reacties die we kunnen lezen en horen, begrepen dat er bijzonder positief op wordt gereageerd.

Uiteraard is de discussie over de opdracht van de leerkracht veel complexer, veel genuanceerder en ligt het ook een beetje emotioneler. De opdracht van een leerkracht herleiden tot een discussie over noemers van 22 uur of 20 uur, is – en ik wil dit toch nog eens herhalen – eigenlijk onrecht aandoen aan de leerkrachten. Ze hebben zoveel andere opdrachten zoals begeleiding, remediëring, gesprekken met ouders en met leerlingen, oudercontacten. Vul de lijst maar verder aan, want er zijn nog zoveel andere elementen die tot hun kernopdracht behoren. De essentie is uiteraard het lesgeven, maar het is veel ruimer.

De discussie 20-21-22 uur is een gevoelige materie, maar je moet de zaken soms ook eens genuanceerd durven te bekijken. Als je toevallig bachelor bent en je geeft les in de tweede graad en je hebt het vereiste diploma, dan vraag je je soms ook af waarom een master die hetzelfde vak heeft, er meer voor wordt betaald. Niet dat ik ervoor pleit om dit te wijzigen, laat dat heel duidelijk zijn, maar we mogen er ook niet blind voor zijn. Dat een leraar praktijk die 29 uur les moet geven, zich afvraagt of men wel weet wat dit met de technologische evolutie allemaal aan voorbereiding kost, is ook niet abnormaal. Ik heb begrepen dat ook daar voorstellen worden gedaan.

Als het gaat over de zwaarte van de opdracht, dan maken leerkrachten me er opmerkzaam op dat het toch wel anders is als je voor 25 of 26 leerlingen Nederlands, Frans of geschiedenis moet geven dan als je toevallig voor een klasje van vijf of zes leerlingen Grieks moet geven. Ik geef het maar mee in de hele discussie. Heb je veel parallelklassen of niet? Heb je viermaal 5 uren Nederlands in allemaal parallelklassen of moet je 14 of 15 uren voorbereiden? Heb je vakken die veel verbetering vergen? Ik denk aan Frans, Nederlands, wiskunde. Of geef je toevallig lichamelijke opvoeding? Ik wil die laatste opdracht zeker en vast niet onderschatten. Ik geef het maar mee om erop te wijzen dat de discussie genuanceerder is dan een twitterbericht of een oneliner.

Minister, er is een andere discussie, waar we niet omheen kunnen. Men stelt ook de vraag hoe het loopbaanpact, hoe die herwaardering moet worden betaald. Of

moet dit alleen komen uit de bestaande middelen? Ik houd geen pleidooi voor het volgende, maar redeneer eventjes theoretisch. Als sommige mensen mogelijk iets meer contacturen zouden hebben, dan lijkt het me toch ook logisch dat we erover nadenken of oudere leerkrachten tegen het einde van hun loopbaan er niet gebaat bij zijn om, aangezien ze langer moeten werken, iets minder te moeten presteren, zoals in de welzijnssector. We moeten er ook over nadenken of het verantwoord is dat starters onmiddellijk altijd evenveel uren moeten geven als mensen die tien of twintig jaar ervaring hebben.

We mogen er ook niet blind voor zijn dat er in de privésector vandaag een discussie wordt gevoerd over lonen. Ook in de onderwijssector zelf zal men daarmee worden geconfronteerd. Anderzijds wil ik daar toch de volgende kanttekening bij maken. Als je generiek voor iedereen hetzelfde doet, doe je meestal niet veel. Als je een aantal specifieke maatregelen neemt, kun je soms meer doen.

Dat zijn een aantal overwegingen. Minister, ik vat samen. Ik heb begrepen dat er een aantal voorstellen zijn, voorstellen die sommigen spontaan toejuichen, voorstellen die begrijpelijkerwijze emotioneel wat lastiger liggen. Ik vind eigenlijk dat we het overleg zonder vooringenomenheid alle kansen moeten geven en dat we u succes moeten toewensen bij het verdere overleg, want dit is ongetwijfeld een bijzonder complex, moeilijk dossier. Het is een van de moeilijkste werven van deze legislatuur. Voorgangers hebben het jammer genoeg niet kunnen afronden. Ik hoop dat u in de loop van deze legislatuur dit loopbaanpact daadwerkelijk tot stand kunt brengen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, ik geef een stukje proza geschreven door een vader wiens zoon niet graag meer naar school gaat. Dat is nogal dicht op de huid, toch voor mij. Het is ook door de zoon uitgesproken op het einde van het schooljaar, voor al zijn leerkrachten.

Hartenwens van een leerling

*Leg me niet op wat u weet
Ik wil het onbekende verkennen
En de bron zijn van mijn eigen ontdekkingen
Laat de kennis mijn bevrijding betekenen, niet mijn slavernij*

*De wereld van uw waarheid kan mijn beperking inhouden
Uw wijsheid mijn ontkenning
Geef me geen instructie, laten we samen onderweg gaan
Laat mijn rijkdom beginnen waar de uwe eindigt.*

*Laat me zien hoe ik
Op uw schouders kan staan
Laat u zelf zo zien
Dat ik anders kan zijn*

*U gelooft dat elke mens
Lief kan hebben en kan scheppen
Ik begrijp dat u bang bent
Als ik u vraag in overeenstemming met uw wijsheid te leven*

*U zal mij niet leren kennen
Door naar uzelf te luisteren.
Geef me geen instructie; laat me groeien,
U mislukt als ik identiek word aan u.*

Het is ook opgedragen aan alle leerkrachten die daar wél in geslaagd zijn, bij mij toch.

Collega's, ik wil starten met het werk dat onze medewerker, Jimmy, op de studiedienst heeft gedaan. Hij is toch eens gaan kijken of die cijfers wel klopten die in de kranten zijn verschenen en waar iedereen naar verwees, waarbij kranten naar elkaar verwezen. Die klopten niet. Dat is een spijtige vaststelling tegenwoordig. Had men dat gewoon eens geverifieerd bij VDAB, zoals wij hebben gedaan, dan zou men hebben gezien dat het cijfer van 1016 openstaande vacatures niet klopte, dat het 783 openstaande vacatures waren. Als men die hele lijst van VDAB bekijkt, dan ziet men wel een stijging. Dat er vragen worden gesteld over die stijging, is dus wel terecht. Dat zijn de cijfers van iedereen die werk zoekt en geïnteresseerd is in een loopbaan in het onderwijs, maar het is ook belangrijk om te weten dat dat niet wil zeggen dat dat allemaal mensen zijn die een onderwijskwalificatie hebben. Minister, u hebt dat al een paar keer benadrukt. Het verdwijnt vaak tussen de plooiën van onze discussies, maar een van de belangrijkste opdrachten de komende jaren voor Onderwijs wordt net meer mensen met sterke onderwijskwalificaties voor de klas krijgen, in het basis- en het secundair onderwijs.

We vrezen ook dat het cijfer van de vacatures bij VDAB, ondanks het feit dat het lager ligt, een onderschatting is. U hebt daar zelf ook al diverse keren op gewezen. U hebt er ook op gewezen dat ik zelf, samen met een aantal collega's, waaronder collega Vandenbergh, heb betoogd dat er toch naar moet worden gestreefd dat alle vacatures online zouden staan.

Voor ik opnieuw pleit voor een verplichting, een directeur heeft me er attent op gemaakt dat er in het decreet van 1991 over de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding eigenlijk al een passage stond waarin die verplichting staat. Ik lees ze even voor: "De inrichtende machten delen hun vacante betrekkingen mede al naargelang de ligging van de instelling of het centrum waarbij de betrekking vacant is, aan de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding of aan de Brusselse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding."

Minister, het feit dat we hier altijd daarover spreken, heeft al een gevolg op het terrein. U hebt dat gezegd. Er is een stijging met 40 procent van het aantal gepubliceerde vacatures. Dat is heel goed, maar misschien moet u dat ook gewoon eens meegeven aan de inspectie en aan de verificatiedienst, opdat die passage van de rechtspositie ook daadwerkelijk zou worden uitgevoerd.

Er is hier gesproken over een vervangingspool, die we niet meer als 'vervangingspool' mogen omschrijven. Ik wil er toch nog een keer, misschien voor de laatste keer, op wijzen dat we het ongelooflijk spijtig vinden dat die ooit is afgeschaft, omdat men de mankementen die eraan waren, best had kunnen oplossen. Lokaal worden die ook her en der opgelost. Ik geef het voorbeeld van het stedelijk onderwijs in mijn eigen stad. Daar hebben we wel nog altijd een vervangingspool. Heel kort gezegd, voor alle inrichtende machten die luisteren: als je enige schaal hebt, dan kan je dat doen. Je moet wel een beetje een risico durven te nemen. Bij ons houdt dat risico in dat we op basis van de ziektes, zwangerschappen en afwezigheden van de jongste drie jaar een prognose maken van het aantal uren dat we het komende jaar nodig zullen hebben. Dan doen we daar een fulltime af, om toch enige zekerheid in te bouwen, en dat is het aantal vacatures dat we in april, mei vrijgeven en publiek verklaren. De mensen die daarop ingaan, krijgen van ons een contract voor een jaar, tot grote tevredenheid van directies, omdat ze een jaar lang mensen kunnen observeren, en tot tevredenheid van die leerkrachten, die zekerheid hebben, maar die ook in de verschillende omstandigheden binnen ons stedelijk onderwijs, met verschillende scholen, verschillende leerjaren in het basis- en het buitengewoon onderwijs, in het kleuter- en lager onderwijs, een opdracht kunnen vervullen.

We moeten dus ook niet altijd zeggen dat maatregelen of oplossingen geld gaan kosten. Ik denk dat, op basis van lokale voorbeelden, het ministerie, de agent-schappen die ermee bezig zijn, de inrichtende machten en de vakorganisaties het perfect eens zouden kunnen zijn over zo'n vorm van werken. Dat zou dan met een beperkte kostprijs moeten kunnen. Het zal altijd wel een zeker risico inhouden. U zult uw collega's moeten overtuigen. Het opstellen van een begroting houdt echter ook altijd risico's in. Bijvoorbeeld als veel mensen verlofstelsels aanvragen, dan heeft dat ook repercussies et cetera.

Dan is er de vraag of die 22 uren nu slecht of goed zijn, met alles wat daarover is verteld. Ik denk niet dat het de Vlaamse Regering was die dat idee heeft gelanceerd. Ik geef de collega's van meerderheid en oppositie die daar ook vragen over stellen, gelijk: dit is op een ongelukkige wijze naar buiten gekomen, en daardoor is iedereen daarnaar gaan kijken. Ik denk echter wel dat dat punt ernstig moet worden besproken. Daarmee wil ik eindigen.

Minister, u hebt absoluut ons vertrouwen om die moeilijke hindernis te nemen en met de sociale partners, zowel werkgevers als werknemers, tot een akkoord te komen. Ik denk dat we ook enige hoop mogen putten uit het feit dat federaal werkgevers en werknemers erin zijn geslaagd om een interprofessioneel akkoord te bereiken. Als er echter, zoals federaal ook vroeger al is gebeurd, geen akkoorden kunnen worden gesloten, dan denk ik dat alle leerkrachten, niet alleen de beginnende, maar ook de mensen die in het beroep staan, op deze Vlaamse Regering en op u in het bijzonder rekenen, dat ze erop rekenen dat u dan zelf naar best vermogen een aantal maatregelen zult ontwerpen waarin altijd eten en drinken zal zitten voor zowel het personeel als de inrichters van onderwijs. Ik sluit me aan bij de collega's die u daar veel geluk mee wensen, maar ik onderstreep ook dat, als men er met de partners niet in slaagt, deze meerderheid en deze Vlaamse Regering dan toch wel hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het lijkt me absoluut waar dat in een discussie met mensen die niet in het onderwijs staan, de kwestie van 20, 21 of 22 uren een non-issue is. Ik heb het vanmorgen op de trein meegemaakt. Aan de ene kant zaten leerkrachten, die dus inderdaad spraken over 22, 21, 20, 24, 29 uren. Aan de andere kant zaten niet-leerkrachten, die zich afvroegen waarover men bezig is als men het over 50 minuten meer heeft, aangezien hun trein elke dag een half uur vertraging heeft enzovoort. Ik denk dat we onszelf als parlementsleden au sérieux moeten nemen, en bijgevolg dus niet alleen daarover spreken. Ik betreur het enigszins, maar het ligt wat in de lijn van wat we hebben gezien bij het debat over de hervorming van het secundair onderwijs: er wordt één iets uit gehaald.

Minister, zoals u ook hebt gezegd, het zijn bilaterale gesprekken die u hebt gevoerd, en nu hebt u dit voorgelegd aan de partners om te zien wat de reactie is. Ik had begrepen dat het om meerdere maatregelen ging. Ik heb vernomen dat het geen powerpointpresentatie was die bestond uit één slide, waarop stond dat 20 en 21 uren 22 uren zouden worden, en dat u vervolgens op enter drukte en er 'einde van de presentatie' te lezen stond. Spreek me tegen, maar ik heb begrepen dat het iets meer dan dat inhield.

Beste collega's van de oppositie, ik betreur dan ook dat u meegaat in het doen uitschijnen dat de minister één voorstel zou hebben gedaan, zijnde die slide. Nu, ik heb die powerpointpresentatie zelf niet gezien. Het is ook nog geen beslissing, want dan hadden we hier al een ontwerp van decreet zien passeren, en bij mijn weten is dat niet zo.

Minister, ik zal het anders formuleren: als uw powerpointpresentatie één slide was, en die powerpointpresentatie is blijkbaar wél tijdig voltooid ...

Minister Hilde Crevits: Mijn powerpointpresentatie voor deze namiddag is klaar, maar het is geen voortgangsrapportage. Jullie vragen geen powerpoint-presentatie, maar een voortgangsrapportage. (*Gelach*)

Koen Daniëls (N-VA): Het is sterker dan uzelf.

Als het over één voorstel zou gaan, dan vindt onze fractie inderdaad dat het veel meer voorstellen zouden moeten zijn. Ik zie het echter aan uw non-verbale communicatie. Sommige kwaliteitsmedia waren er wél in geslaagd om te zeggen dat het over een pakket aan maatregelen gaat. Dat zijn blijkbaar de kranten die ik dan lees en die andere mensen niet lezen.

De kern is natuurlijk, ook voor onze fractie, dat leerkrachten willen focussen op hun kerntaak, op lesgeven. Dat blijkt uit alle schoolbezoeken die ik doe en alle ontmoetingen met leerkrachten. Iedereen geeft doodgraag les aan leerlingen, maar alles wat daarbij komt, noem het planlast, noem het Tarra, noem het Bruto, noem het hoe je wilt, die administratie is er voor hen te veel aan. Daar moeten we op focussen. Ik wil u dus oproepen ervoor te zorgen dat men die taken kan doen.

We moeten ook eens bekijken waar al die uren naartoe gaan. Dat is een oproep die ik al regelmatig heb gedaan. Ik heb dat daarnet ook gedaan met betrekking tot de tijdelijke andere opdrachten. In ons onderwijs stellen we 183.000 personeelsleden tewerk. Daarvan zijn er blijkbaar 20.000 die niet in een school zijn. Wat doen ze? In het nieuwe omkaderingssysteem voor het basisonderwijs financieren en subsidiëren we op 18,5 leerlingen, plus de uren voor levensbeschouwing. Toch stel ik vast dat heel veel klassen in basisscholen 25, 28, 32 leerlingen hebben.

Die leerkrachten, en ook sommige directies, stel ik vast, vragen zich dus ook af waar die uren voor die kleinere klassen zijn. Dan komt dus de vraag waar die uren en middelen naartoe gaan, al dan niet met een doorschuiven en dergelijke meer.

Minister, u zegt er vooral voor te willen zorgen dat leerkrachten hun kerntaak, lesgeven, kunnen blijven vervullen en dat ze niet of minder met die andere taken bezig zullen zijn. Dat is ook wat ik in de kranten lees. Top, maar natuurlijk rijst dan wel de vraag wie die andere taken dan gaat doen. Maar goed, dat zal allicht wel zijn meegenomen.

Ik kom zelf uit een beroepsschool. Daarnet zijn de praktijkvakken in de 29sten al aangehaald. Ik voeg daar ook nog even de collega's aan toe die stagebegeleiding doen, want die mensen zijn veelal ook aan het rondrijden: dat is niet echt een lesuur, dat is geen contactuur, maar het is natuurlijk wel werktijd. Dat kan voordelen hebben. Het kan ook nadelen hebben.

Dan kom ik tot de discussie die collega De Meyer ook aanhaalde, over bachelors, masters, eerste, tweede, derde graad. We gaan functies beginnen te wegen. Wie werkt nu het hardst? Wat is het moeilijkste? Zijn dat die 13- of 14-jarige hormonenbommen die allemaal samenkomen in een klas? Of zijn dat de 17- en 18-jarigen? Ik doe daar geen uitspraak over. Wat is het moeilijkste? Kinderen in een lagere school, waarop je eigenlijk de hele tijd je ogen moet houden, of kinderen in het secundair onderwijs, die meer zelfstandig zijn? Ik doe daar geen uitspraak over, maar dat is wel een discussie die nu aan het gebeuren is, een afweging van wie nu het hardst of niet het hardst werkt. Ik denk dat we inderdaad meerdere zaken in overweging moeten nemen.

Minister, in het kader van de uitstroomcijfers is er natuurlijk ook een prijseffect, in die zin dat onze oudere leerkrachten duurder zijn. Met de uitstroom die er komt, zal er natuurlijk een effect zijn op UC 10. Er zal sprake zijn van lagere loonkosten, enkel en alleen door de daling van de geldelijke anciënniteit. Mijn concrete vraag is welke de middelen ter zake zijn in de loop der jaren. Wat wilt u daar dan mee doen?

Collega's, ik wil iets onder de aandacht brengen dat nog niet onder de aandacht is gebracht, namelijk de plage-uren. Ik hoop dat die ook worden meegenomen in het lerarenloopbaanpact. Dat zijn onbetaalde uren die leerkrachten toch presteren. Die zitten op dit moment onder de waterlijn van die 20, 21, 22, 24, 29 uren. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Ze staan in de powerpointpresentatie. Dat is fantastisch, minister.

Ik maak de overgang naar de centrale databank. De collega's hebben daar al genoeg op gewezen. Onze fractie steunt dat ook, want dan is duidelijk voor iedereen waar je kunt gaan zoeken.

Ik wil nog iets zeggen over leerkrachten die geen werk vinden of die heel lang niet aan een benoeming geraken. Ik zie combinaties van leerkrachten en bekwaaamheden waarvan ik vind dat men er aandacht voor moet hebben bij het oriënteren, bijvoorbeeld leerkrachten met een profiel lichamelijke opvoeding-muziek. Dat zijn beperkte uren in scholen. Als je met velen bent om dat te hebben gestudeerd, dan is de kans groot dat je geen werk vindt. Ik denk dus dat men ook bij het oriënteren naar een lerarenopleiding mensen een reëel perspectief moet geven, dat ze weten dat, als ze die combinatie nemen, de kans klein is dat ze snel aan een vaste benoeming geraken.

Bij sommige leerkrachten die niet aan een job geraken, stel ik ook vast dat sommige scholen het eigenlijk niet aandurven om hun te zeggen dat ze hen eigenlijk niet zo goed vinden. Daar is de evaluatie dus eigenlijk een probleem. Die mensen blijven maar proberen, maar eigenlijk zou iemand de moed moeten hebben om hun te zeggen dat dat niet de job van hun leven is. Een goede vraag daarbij is hoe ze dan aan een diploma zijn geraakt. Dan verwijs ik naar het regeerakkoord, waarin we hebben gezet dat zowel aan de flexibilisering als aan de instroom van de lerarenopleiding en aan de inhoud, de kennis, de vakdidactische vaardigheden en het klasmanagement, wel een en ander schort. Ik verwijs ook naar de Commissie voor Studievoortgangsbewaking. Als mensen vijf, zes, zeven jaar studeren en dan geen diploma halen, dan zegt de Raad van State: 'Excuseer, maar dat had u vroeger moeten kunnen zien.'

Wat de zogenaamde vervangingspool betreft, denk ik dat we moeten bekijken op welk niveau we dat doen. Ik lees echter het woord 'scholengroep'. Dat is een term die ik ken van het gemeenschapsonderwijs, maar niet van het vrij onderwijs.

Dat kan vandaag al. Scholengemeenschappen doen dat al. Met TAO en het lenen van uren kun je zulke zaken perfect op verschillende instellingsnummers, maar toch binnen een reguliere scholengemeenschap, organiseren.

Deze ochtend was er op de radio een directeur die zei dat hij 961 leerlingen en 100 leerkrachten heeft. 40 van die leerkrachten zouden onder de norm van 22 vallen, waarvan we allemaal zeggen dat een leerkracht niet enkel in die uren werkt. "Als die 10 procent meer gaan werken, verlies ik vier fulltimes", zei de directeur. Ik heb u een tijd geleden ook al gevraagd of u daar berekeningen over had, als die maatregel zou worden genomen. Maar dat is dan uiteraard in combinatie met alle andere maatregelen, dus het is niet evident om te berekenen. Als die berekeningen er toch zouden zijn, zouden we daar wat inzicht in krijgen. In elk geval moeten we ervoor zorgen dat leerkrachten doen wat ze willen doen, namelijk lesgeven. Dat is een belangrijke zaak om mee te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): *Ik ben zoveel meer dan slechts een leerkracht.*

Ik ben een raadgever en psycholoog voor een kind dat worstelt met problematieken,

een politieagent die een losgeslagen kind bedaart.

Ik ben een reisagent wanneer ik onze reizen voor het jaar omzet in grafieken, een vertrouwenspersoon dat een verdrietig kind steun biedt en de blik wat opklaart.

Ik ben een bankier die geld inzamelt voor van alles en nog een beetje, een bibliothecaris die avonturen toont uit een prentenboek.

Ik ben een conciërge die kleine rommel opruimt, al dan niet in zijn eentje, een helderziende die alles weet wat iedereen zoekt.

Ik ben een fotograaf die de jaarlijkse groei van een kind vastlegt.

Wanneer pa en ma hun kind op school achterlaten, word ik beide.

Ik ben een arts die merkt wanneer een kind met de gezondheid vecht, een politicus die listen doorheeft met de wet aan zijn zijde.

Ik ben een partyplanner om een feestje met iedereen te vieren, een versierder van een kamer en ik vul alle muren.

Ik ben een journalist die de actualiteiten van ons land moet bezielen, een detective die op kleine mysteries en spanningen zit te turen.

Wanneer we afdwalen van onze normen en waarden, word ik een prediker.

Ik ben een clown en komiek die de kinderen animeert met een lach en een traan. En ook dan is mijn job nog lang niet gedaan.

Ik vind het ook niet erg om al deze mensen te zijn, omdat ik met trots kan zeggen:

ik ben een leraar, en dat vind ik fijn.

Minister, het geven van goed onderwijs moeten we uiteraard doen met een heel brede visie. Daar speelt de lerarenopleiding zeker een sleutelrol in. Ik twijfel er niet aan dat u wilt inzetten op het aantrekkelijk maken van het lerarenberoep en het kwaliteitsvol opleiden van toekomstige leerkrachten, maar we moeten wel in het achterhoofd houden dat leerkrachten niet alleen een brede kennis en vaardigheden dienen te hebben. Zij moeten ook een besef hebben van de verantwoordelijkheden die zij dragen als kleuterleidster, als leerkracht secundair of lager onderwijs, als directie, als docent, als professor.

Naar aanleiding van het gedicht ben ik op basis van kerntalenten eens gaan kijken wat een leerkracht eigenlijk allemaal moet zijn. Als wij mensen zoeken om in ons onderwijs te staan, dan zouden dat mensen moeten zijn met een heel goede dosis zelfkennis en verantwoordelijkheidszin, zodat ze initiatieven kunnen nemen en anderen meetrokken aan de hand van hun ideeën. Maar ze dienen er ook plezier in te vinden om te kennen, te begrijpen, te onderzoeken en te ontdekken en dat uiteraard te delen met hun collega's en leerlingen, om ze zo te prikkelen. Ze zouden vernieuwend en creatief moeten durven te zijn, en steeds op zoek gaan naar andere manieren om doelen te bereiken, ideeën uitwerken en verfijnen, ontwerpen, ontwikkelen en uitvinden. Ook een kritische geest is uiteraard heel belangrijk om aan de slag te gaan en projecten te realiseren.

Dat zijn allemaal talenten die onze toekomstige leerkrachten moeten hebben. En gelukkig zijn er vandaag ook al heel wat leerkrachten die al die talenten in zich dragen. Naast die kennis en vaardigheden, minister, moeten we er in onze lerarenopleiding ook voor zorgen dat we mensen met die persoonlijkheidskenmerken aantrekken. We moeten er in de opleiding voor zorgen dat we die kenmerken ook aanmoedigen en versterken. De vraag kan misschien ook zijn in welke mate dat meegenomen kan worden in een toelatingsproef. Want ik geloof dat als je mensen in je team hebt die zo gedreven zijn, én een directie die leiding neemt en geeft en ook vanuit het beleid voldoende autonomie krijgt, we vertrokken zijn voor een krachtig onderwijs in de toekomst.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ga niet op alle punctuele vragen antwoorden. Er zijn trouwens al een paar collega's van de oppositie vertrokken, omdat ze andere, belangrijkere afspraken hadden.

Ik wil nog eens duidelijk onderstrepen dat ik aan de sociale partners geen menu met maatregelen heb voorgesteld, en ook niet slechts één maatregel. Wat ik wel gedaan heb, is op basis van de suggesties die mij gedaan zijn in de bilaterale gesprekken, door zowel de werkgevers als de werknemers, een pakket aan maatregelen proberen voor te stellen, die uiteraard heel veel facetten omvatten.

Ik verwijs naar het voorbeeld van de directeur, die zegt dat hij vier jobs zou verliezen. Waar die persoon echter geen rekening mee houdt, is dat we net uren aan de scholen geven om oudere leerkrachten wat minder te laten werken, jonge leerkrachten ook wat minder te laten doen, dat we coaching toestaan en daarenboven plage-uren betalend willen maken. Dat is al heel lang een vraag van de vakbonden, dat wat ze er zomaar bij doen, ook waarde krijgt en gehonoreerd wordt. Dat zit daar allemaal in.

De vakbonden zijn ook gecharmeerd door een aantal voorstellen, omdat we geprobeerd hebben om een evenwichtig geheel te maken, waarbij we de vraag naar het aantal contacturen en de verschillen daarin inderdaad niet uit de weg gaan. Ik kan die vraag ook niet uit de weg gaan. Toen ik net minister van Onderwijs was, zag ik de grote variëteit in het aantal contacturen, wat mij niet zo goed bekend was. Vandaag is er in het onderwijs een spanning in het aantal contacturen tussen 20 en 29. Dat is wel heel veel, op een week tijd. In de lagere school is dat 24 tot 27 uren. In het secundair onderwijs heb je al grote verschillen in verloning tussen masters en bachelors, en daarnaast krijg je nog eens situaties waarbij collega's hetzelfde vak geven in een bepaalde graad, maar de ene 20 contacturen heeft, de andere 21 en nog een andere 22. Het is toch logisch dat ik daar vragen naar stel?

Ik ga ervan uit dat het liefste wat een leraar doet, lesgeven is. Dat is de essentie van het beroep, het contact met de leerlingen. Ik wil die vraag dus niet uit de weg gaan. Maar ik viel bijna van mijn stoel door wat collega Meuleman zei. Ik heb net geprobeerd om uit te leggen dat we proberen te reoriënteren en in te zetten op jonge leerkrachten, en dan wordt dat vertaald als: je laat ze eerst allemaal langer werken en dan denk je later wel eens na over maatregelen. Maar natuurlijk is dat niet de bedoeling. Ik heb zelfs een onderzoek aangekondigd naar die werkbelasting, omdat mij dat interesseert.

Er zijn niet alleen verschillen tussen eerste, tweede, derde, vierde en vijfde middelbaar, maar ook tussen de vakken. Een leerkracht Nederlands in het zesde middelbaar, met een klas van 25 leerlingen die allemaal een verhandeling geschreven hebben, en je moet dat dan coachen en verbeteren, dat is wel indrukwekkend. Maar ik kom vaak in scholen, en dan wordt mij heel vaak gezegd dat de tweede graad de moeilijkste is. Maar de ene pubert natuurlijk vroeger dan de andere. Dat is een heel moeilijke discussie. We moeten daar ook eens naar durven te kijken. Kunnen we de spanning tussen de twee niet wat dichterbij elkaar brengen? Dat wordt dan 22-27 in mijn voorstel. Want de 29 voor een praktijkleraar, dat is ook wel veel. De vraag is wat we vandaag van praktijkleraren verwachten.

Goed, ik ga de discussie niet te lang maken, maar we brengen die spanning dus wat dichterbij elkaar, zodat het wat duidelijker wordt. Maar tegelijk laten we toe dat scholen extra ondersteunen op maat van de noden van de leerkracht.

Ik wil hier echt geen steen naar de media gooien. De radio heeft er gisteren als eerste over bericht. Het is door de media niet zo gezet. Het werd meegenomen,

maar er werd tegelijk gesproken over einde loopbaan, jonge leerkrachten en een hele set aan maatregelen. En dat is wat ik heb voorgesteld. Ik ben niet eerst naar de regering gegaan, omdat we een verslag gebracht hebben uit besprekingen. Het is iets wat op tafel ligt om verder over te discussiëren.

Collega Gennez vraagt hoe ik een en ander zie, maar ik heb die vraag nu net gesteld: als we scholen extra uren geven om tegemoet te komen aan leerkrachten die wat minder contacturen willen, hoe ver moeten we daar vrijheid in laten? Hoe strak moeten we dat regelen? Dat moet allemaal nog bekeken worden. Er is nog niets beslist. Er is geen voorafname gedaan. Ik heb wel gepoogd om een resultante van gesprekken te brengen. De heer Poelmans en ik hebben samen een set aan maatregelen uitgewerkt, waar ik achter sta en waarover ik de discussie ten gronde wil voeren, maar het is helemaal niet de bedoeling om stigmatiserend of wat dan ook te werken.

Alle extra opmerkingen over de databanken en zo neem ik mee. Ik zal ook de insteken die hier vandaag gegeven zijn, collega's, meenemen in de verdere discussies. Daarom is het ook goed dat de vragen toevallig vandaag geagendeerd stonden. Ik heb er au fond ook geen probleem mee dat u de powerpoint krijgt die ik voorgesteld heb aan de mensen van werkgevers en werknemers. Dan zult u zeker zien welke set daarin zit. Ik had dat vandaag niet mee, omdat discussies die intern zijn, eerst intern gevoerd moeten worden. Maar als u daar graag inzage in krijgt, is dat voor mij geen probleem. Maar het is geen afgeklopt geheel. Je kunt daar ook niet mee naar de scholen gaan, zeggende dat dat het zal worden, want het is nog niet afgeklopt. Maar je moet ooit eens je verantwoordelijkheid nemen om met een geheel te starten.

Tot slot wil ik dit nog meegeven. Collega's Daniëls en De Meyer zeiden dat mensen die niet in het onderwijs staan, dat niet verstaan. Dat is misschien juist, maar ik wil bij dezen mijn grote bezorgdheid uitdrukken over de noodzakelijke appreciatie die er maatschappelijk moet zijn voor het beroep van leraar. Een leraar werkt zoveel meer dan de contacturen die hij of zij in de klas heeft. We zitten hier allemaal met specialisten. Wij weten allemaal wat een leerkracht allemaal doet. De ene zal al wat meer doen dan de andere. Mijn ouders, allebei onderwijzers, soms in hetzelfde jaar, kleurden dat ambt ook helemaal verschillend in. Dat is net de rijkdom van ons onderwijs, dat iedereen dat ook op zijn manier doet.

Ik zal nooit meegaan in het herleiden van de job van leraar tot het aantal contacturen per week, wetend dat er zoveel extra taken gedaan worden, maar ik ben wel bereid om de oefening te doen en te bekijken wat we daarnaast allemaal vragen aan leraars en of we dat niet wat zuiver kunnen zetten. Daar is geen objectief zicht op, want er is heel veel vrijheid voor scholen, maar we hebben bij de partners gezocht waar er een draagvlak zit. Het is de eerste keer dat zo'n oefening gebeurt: waar kunnen we de doorsnede vinden van wat we gemiddeld aan een leerkracht kunnen vragen? Zo zijn we op die vier uren aan extra instellingsgebonden taken gekomen. Er is een grote discussie geweest over de klassenraden. Behoort dat tot de taken of valt dat erbuiten? Logischerwijs zeg je dat het er niet buiten kan vallen, maar er zijn leerkrachten die buitensporig veel klassenraden hebben en er zijn er die maar één klassenraad hebben. Zo gevoelig zijn alle discussies. Dat wou ik tot slot nog meegeven. Het wordt vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Er zijn vandaag al bijzonder veel elementen aan bod gekomen, minister. Ik ben ondertussen razend benieuwd naar die powerpoints. Wij zullen zeker te gepasten tijde een beter zicht krijgen op de situatie, het draagvlak en alle elementen die u al hebt aangereikt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de anciënniteit die nodig is voor een aanstelling van doorlopende duur in het onderwijs
– 835 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, ik start met een knittelvers in vijf regels.

*In het Vlaamse parlement
schijnt in de winter soms de zon
door de koepels van de zaal; ik wou dat ze kon
ieders verstand verlichten, want het is immers bekend:
er wordt veel gepraat en soms minder gezegd.*

Minister, er wordt geregeld gewaarschuwd voor een lerarentekort. Het aantal inschrijvingen voor de lerarenopleiding is nog steeds niet wat het moet zijn. In het begin van dit academiejaar vond onderwijsopiniemaker Pedro De Bruyckere dat zelfs "een tikkende tijdbom".

Naast de te lage aantallen inschrijvingen voor de lerarenopleiding blijven we vaststellen dat jonge leerkrachten te lang in een fase van onzekerheid blijven, terwijl ze heen en weer schuiven tussen interims en werkloosheid. Naast de praktischschok is dat zeker ook een van de oorzaken van het personeelsverloop en de voortijdige uittocht van jonge leraren.

Het pijnlijke aan de situatie is dat het voor een groot deel afhangt van het toeval of een jonge leerkracht al dan niet de status van 'tijdelijke van doorlopende duur' bereikt, wat een begin is van meer werkzekerheid. Toeval, want het hangt onder meer af van de grootte van de scholengemeenschap waar hij of zij zijn carrière begint. In het kader van het loopbaan debat is dit uiteraard een detail, maar het is mogelijk een nuttig detail, dat niet onbelangrijk is om mee te nemen in het debat.

Minister, in het kader van de bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting zullen nieuwe schoolbesturen met bijzondere kenmerken verschijnen, en ook verenigingen van schoolbesturen. Overweegt u om voor de telling van anciënniteiten voor beginnende leraren die kunnen leiden tot een aanstelling van doorlopende duur, ook de diensten op te nemen die gepresteerd zijn in andere scholengemeenschappen van hetzelfde net, op voorwaarde van een gunstige evaluatie in die scholengemeenschap? Tot hier mijn korte vraagstelling, die eigenlijk ook suggestief is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de decreten Rechtspositie bepalen dat personeelsleden hun rechten en plichten behouden bij de overname of fusie van scholen of bij de wijziging van de samenstelling van een scholengemeenschap. Alleszins is het de bedoeling om in soortgelijke maatregelen te voorzien mochten de scholengemeenschappen worden vervangen door andere samenwerkingsverbanden. Uiteraard moeten dergelijke maatregelen worden besproken en onderhandeld met de sociale partners, en door het Vlaams Parlement worden goedgekeurd. Indien men zou komen tot grotere schoolbesturen of grotere samenwerkingsverbanden, dan zouden vanuit de altijd al gehanteerde redenering bij dergelijke wijzigingen, de tijdelijke personeelsleden hun opgebouwde rechten kunnen meenemen. Daarenboven zullen ze die rechten binnen een groter geheel, schoolbestuur of samenwerkingsverband, kunnen doen gelden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Kort en bondig. Wat u zegt, is uiteraard correct, minister. Stel dat je in stad C woont en er in stad A een grote scholengemeenschap is evenals in stad B. Je start in stad A. Het volgende jaar heb je geen betrekking meer in deze scholengemeenschap. Je gaat naar de scholengemeenschap van stad B. Je weet dat je geen verdere rechten opbouwt in de ene scholengemeenschap. Met andere woorden, je wordt eigenlijk bijna vastgelinkt aan de school en de scholengemeenschap waar je start. Is dit nog eigentijds? Is dit nog te verdedigen? Ik vraag om opnieuw in overweging te nemen dat ervaringen die men opdoet en gunstige evaluaties die men krijgt – en dat hou ik uitdrukkelijk als voorwaarde –, ook kan meenemen naar een andere scholengemeenschap van hetzelfde net. De vraagstelling, ik herhaal het, is ook een suggestie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In de vraag van de heer De Meyer gaat het over scholengemeenschappen van hetzelfde net. Minister, kunnen we niet overwegen om het te hebben over de diensten, gepresteerd elders, niet in hetzelfde net?

De heer De Meyer had het in zijn voorbeeld over twee steden. Of het nu gaat over twee scholengemeenschappen of over twee schaalvergrotingen bijzondere kenmerken of verenigingen van schoolbesturen, dat blijft hetzelfde. Mijn vraag is of de diensten gepresteerd in andere scholen kunnen worden meegenomen. Ik heb geen idee wat het effect daarvan zou zijn. Dat behoeft verder onderzoek.

Minister Hilde Crevits: Als we dergelijke principes of systemen wijzigen, moeten we daarover met de sociale partners overleggen. Collega De Meyer, in het verleden is net wat u zegt, al eens besproken met de sociale partners. De werkgevers waren daar absoluut niet voor.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik weet het. Desalniettemin heb ik opnieuw de suggestieve vraag gesteld en er ook uitdrukkelijk aan toegevoegd 'zelfde net', uit pragmatisme, om mogelijks toch een oplossing te bereiken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.